

Human Animal

III.

ZMIZ HMYZ!
BUZZ OFF, BUG!

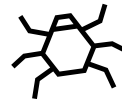
téma
theme

Human Animal

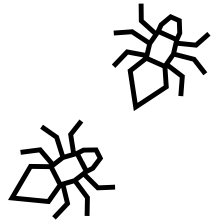
III.

ZMIZ HMYZ!
BUZZ OFF, BUG!

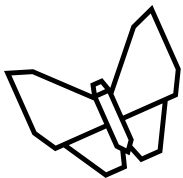

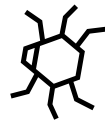
Zmiz
hmyz!

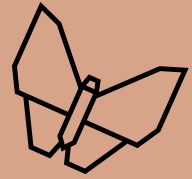

Buzz Off,

Bug!

O PROJEKTE /
ABOUT PROJECT | 5

Lucia Benická

ZMIZ HMYZ! /
BUZZ OFF, BUG! | 8

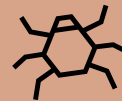
Katarína Balúnová

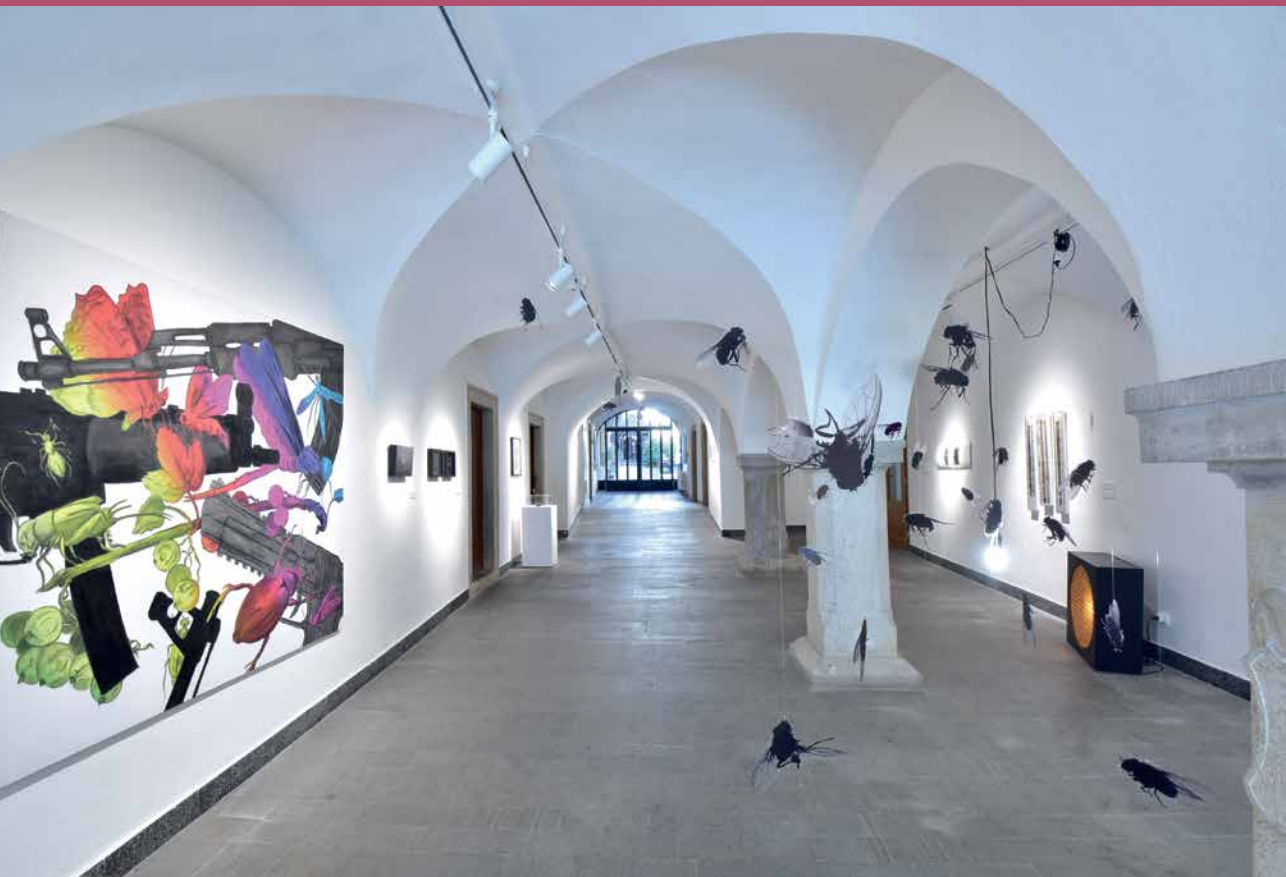
BEEINGS | 14

Paulina Tarara

OBRAZOVÁ GALÉRIA /
PICTURE GALLERY | 22

AUTORI /
AUTHORS | 68

Z inštalácie výstavy / From the exhibition installation;
Human Animal III. | Zmiz hmyz! / Buzz Off, Bug!;
Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists; 2023

VÝSTAVA V 3D /
3D EXHIBITION

O PROJEKTE

„Život nestačí, povedal motýl. Treba k nemu slnečný jas, slobodu a malý kvietok.“
— Hans Christian Andersen —

Human Animal I. – III., unikátny koncept kurátorky a výtvarníčky Kataríny Balúnovej, uvedený v rokoch 2021 – 2023, sa stal kultovou trilógiou, konfrontujúcou mýtus, postmoderné a odborné interpretácie ríše zvierat i hmyzu s akcentom na súčasné slovenské umenie. Brillantne vybrané prezentačné kapitoly „Najbližší príbuzní (Opica – Pes – Mačka)“ a „Vlk sýty, ovca celá a prasa vysmiata“ uzatvára krehký svet hmyzu pod názvom „Zmiz hmyz!“.

Autorka a kurátorka projektu Katarína Balúnová uvádza: „Názov výstavy odkazuje na náš ambivalentný, prevažne negatívny postoj k hmyzu a zároveň upozorňuje na dôsledky takéhoto postoja – strácanie sa (miznutie) hmyzu z prírodného prostredia. Hmyz nás odjakživa fascinuje a odpudzuje, je symbolom smrti a rozkladu, ale aj znovuzrodenia. Selektované diela v diferentných médiách, od maľby cez objekt a inštaláciu po video, vytvárajú zaujímavý dialóg interpretácií a asociácií napojených na hmyz. Výstava predstavuje širokú škálu týchto milovaných aj nenávidených živočíchov nielen ako vizuálnu reprezentáciu, ale pracuje aj s reálnymi schránkami ich krehkých tiel.“

Animálna téma o „hmyze našom každodennom“ prináša rôzne interpretačné škály a konfrontácie od maľby, cez plastiku až po nové médiá v dielach 24 autorov z 5-tich krajín (CZ, HU, PL, RS, SK), reflektujúc ambivalentný vzťah človeka a hmyzu v rámci psychologických, mytologických a environmentálnych asociácií. Projekt, uvedený Galériou umelcov Spiša v rámci dramaturgického cyklu výstav Téma, bol realizovaný vďaka podpore z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia v termíne 26. 7. – 5. 11. 2023.

Mgr. Lucia Benická,
riaditeľka Galérie umelcov Spiša

ABOUT THE PROJECT

*"Just living is not enough; said the butterfly,
'one must have sunshine, freedom and a little flower.'"*

— Hans Christian Andersen —

Human Animal I. – III., a unique concept developed by the curator and artist Katarína Balúnová which was exhibited between 2021 and 2023, became a cult success, a trilogy of exhibitions which confronted myths and both post-modern and academic interpretations of the world of animals and insects while showcasing Slovak contemporary art. The masterfully curated presentations of "Next of Kin (Ape – Dog – Cat)" and "The Wolves are Full, the Sheep are Safe, the Pigs are Laughing" concluded with a look at the fragile world of insects under the title "Buzz Off, Bug!"

The creator and curator of the project, Katarína Balúnová: "The title of the exhibition, Buzz Off, Bug! draws attention to our ambivalent, largely negative attitude to insects but also warns us of the consequences of such an attitude – the loss (or even disappearance) of insects from the natural environment. Insects both fascinate and repel us; they are a symbol of death and decomposition, but also of rebirth. The selection of works in various media ranging from paintings and sculptures to video installations forms a fascinating dialogue of interpretations and associations relating to insects. The exhibition presents a broad overview of these creatures with whom we have a love-hate relationship, examining not only their visual representation but also playing with the idea of the fragility of their bodies within their outer shells."

The animal-related theme of "the insects of everyday life" offers a wide range of interpretational perspectives and confrontations between paintings, sculptures and new media; artworks by 24 artists from five different countries (CZ, HU, PL, RS, SK) reflect upon the ambivalent relationship between humans

Z inštalácie výstavy / From the exhibition installation;
Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists; 2023

and insects within the framework of psychological, mythological and environmental associations. The project was organised by the Gallery of Spiš Artists as part of the Themes dramaturgical cycle of exhibitions; the exhibition ran between 26. 7. – 5. 11. 2023 and was supported by public funds from the Slovak Arts Council.

Mgr. Lucia Benická,
director of Gallery of Spiš Artists

ZMIZ HMYZ!

Hmyz je najrozmanitejšou skupinou živočíchov. Do dnešných dní bolo opísaných cez milión rôznych druhov, čo predstavuje viac ako polovicu všetkých žijúcich organizmov. Pre väčšinu hmyzu je typická metamorfóza – zásadná premena telesnej schránky, prechádzajúc vývojom z jedného štádia do druhého. V známej poviedke Franza Kafku (1883 – 1924) *Premena* (Die Verwandlung), 1915 sa hlavná postava Gregor zmení počas noci na obrovského chrobáka. Situácia naznačuje symptóm menejcennosti a odcudzenia, tak vlastnej rodine ako aj svetu. Odpudivosť tela, ktoré lezie po špinavých stenách malej izby, sa stáva symbolom (psychologického) rozkladu.¹ Hmyz sa často spája s hnilobou a smrťou. V barokových zátišiach sa objavovali muchy ako odkaz na „memento mori“. 17. storočie bolo nielen obdobím uplatňovania náboženskej morálky, ale prišlo aj rozvoju prírodných vied, vrátane entomológie². V r. 1609 vydal Charles Butler (1571 – 1647) knihu *Feminine Monarchy*, ktorá nabúrala tradičnú predstavu o patriarchálnom usporiadaní úľa. Nakoľko bola príroda považovaná za druhú Bibliu, spoločenstvo včiel s kráľovnou narušovalo predstavu rodových úloh daných od Boha. V danom období boli Giovanna Garzoni (1600 – 1670) a Maria Sibylla Merian (1647 – 1717) ako jedny z mála žien významné umelkyne a vedkyne, ktoré s precíznosťou zobrazovali prírodný svet rastlín a hmyzu. Hmyz v ich podaní naberá na dôležitosť a stáva sa aktívnym dejateľom príbehu.³ Pokračovateľkou tejto tradície bola Dorothea Maria Graff (1678 – 1743), ktorá pracovala aj ako kurátorka prírodovednej zbierky Kunstkamera v Petrohrade.⁴

Komplexnosť spoločenstiev hmyzu, najmä mravcov a včiel, pripomína ľudskú komunitu. Organizácia včelieho spoločenstva sa uvádza ako príklad pre pracovnú morálku, kde snahy jednotlivca podliehajú celku. Včelí úľ sa tak stáva modelom ideálnej spoločnosti, čo ovplyvnilo utopickými víziami nasýtenú architektúru 20. storočia. Jeden z prvých funkcionalistických bytových domov od Le Corbusiera (1887 – 1965) bol nazývaný aj Honeycomb Apartments.⁵

1 Kafka, Franz: *Premena* a iné poviedky. Lindeni, 2023

2 Entomológia je vedný odbor zoológie, ktorý sa zaoberá štúdiom hmyzu.

3 Tomasi, Lucia Tongiorgi: *La Femminil Paziienza. Women Painters and Natural History in the Seventeenth and Early Eighteenth Centuries*. *Studies in the History of Art*, vol. 69, 2008, s. 166 – 176

4 Dorothea Maria Graff. https://en.wikipedia.org/wiki/Dorothea_Maria_Graff (8.10.2023)

5 Marmot, Alexi Ferster: *The Legacy of Le Corbusier and High-Rise Housing*. *Built Environment* (1978), vol. 7, no. 2, 1981, s. 82–95. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/23288674> (11.11.2023)

Americký architekt Frank Lloyd Wright (1867 – 1959) zas navrhol slávny Hanna-Honeycomb House, 1937 s charakteristickou šesťuholníkovou štruktúrou.⁶ Po druhej svetovej vojne nastáva v architektúre útlm v odvolávaní sa na ideológiu úľa, nakoľko tento model s obľubou využívali totalitné režimy nacizmu a stalinizmu.⁷ Vojenské usporiadanie, či totalitný režim ešte výraznejšie evokuje systémová organizácia mraveniska, s čím pracujú v známej divadelnej hre *Zo života hmyzu*, 1922 bratia Karel Čapek (1890 – 1938) a Josef Čapek (1887 – 1945), aby poukázali na ľudské neduhy a politickú machináciu.⁸ Ako však naznačujú najnovšie biologické výskumy, mravenisko je naopak centrom riadeným „zdola“, cez koordinovanú spoluprácu jednotlivých mravcov vyplývajúcu z vrozených inštinktov a vzájomnej komunikácie.⁹ Hmyz, ktorý si u nás vydobyl obdiv, nie pre svoju pracovitosť, ale krásu, sú motýle. Ich krehkosť je jedným z dôvodov, prečo sa stali symbolom znovuzrodenia a duše. V taoistických podobenstvách sa dočítame o sne filozofa, ktorý sa cíti byť motýľom. Keď sa prebúda, rozmýšľa – je to on, kto sa cíti byť motýľom, alebo naopak, motýľ, ktorý sníva, že je človekom?¹⁰

Ľudstvo s hmyzom od nepamäti urputne bojuje, v posledných desaťročiach dokonca tak úspešne, až je to ohrozujúce, nielen pre hmyz samotný, ale aj pre našu civilizáciu. Celoplošne, najmä v mestách, sa počet hmyzu znížil pod kritickú úroveň. Alarmujúci je najmä úbytok včiel, ktorých opelňovacie schopnosti sú nenahraditeľné pre široké spektrum rastlín. Hmyz je taktiež potravou budúcnosti, k čomu ho predurčuje nenáročnosť chovu a vysoké výživné hodnoty. V skutočnosti je to návrat ku koreňom – hmyz bol a je dôležitou súčasťou jedálnečky mnohých etnických skupín.

6 Hanna House. <https://franklloydwright.org/site/hanna-house/>

7 Bunge, Eric; Antonio Ramirez, Juan: Bee modern. An interview with Juan Antonio Ramirez. Architecture under the sign of the hive. https://www.cabinetmagazine.org/issues/4/bunge_ramirez.php (9.11.2023)

8 Čapek, Josef; Čapek, Karel: Ze života hmyzu. Artur, 2004

9 California Institute of Technology. The science of ants' underground cities. <https://www.sciencedaily.com/releases/2021/08/210823151030.htm> (14.9.2023)

10 The Butterfly Dream. The Philosophy. <https://www.philosophy-foundation.org/enquiries/view/the-butterfly-dream> (3.2.2023)

*

Výstava *Human Animal III.* / *Zmiz hmyz!* poukázala na nové súvislosti nášho ambivalentného postoja k hmyzu a upozornila na dôležitosť biodiverzity, kde človek je len malou súčasťou širších vzťahov. Predstavila bohatú škálu týchto milovaných aj nenávidených živočíchov nielen ako vizuálnu reprezentáciu, ale pracovala aj s reálnymi schránkami ich krehkých tiel. Zaujímavú kolekciu dopĺňali pavúky, ktoré, aj keď nie sú hmyz, sú podobne vnímané. Umelci v jednotlivých dielach reflektovali environmentálne, sociologické a psychologické aspekty späť s hmyzom, čerpali inšpiráciu z osobnej skúsenosti, alebo odkazovali na vyššie princípy existencie. Prostredníctvom diel v diferentných médiách skúmali (ne)dobrovoľné spolužitie človeka a hmyzu, prisudzovali hmyzu ľudské role, či vytvárali bizarné bytosti prepájaním hmyzích a ľudských aspektov. Kým niektorí z participujúcich umelcov pracujú s témou hmyzu kontinuálne, alebo v širších sériách – **Boda, Brincko, Cisárová, Dúbravský, Hostiňák, Mikyšková, Mrvová, Sedlák, Španihelová, Tarara, Triaška**; iní sa jej venujú skôr sporadicky – **Baláž, Benca, Binder, Čepiššáková, Černický, Eliáš, Lázár, Mikuláščík & Nálevka, Suchoža, Valiska-Timečko, Trubač, Vološčuková**. Výsledná inštalácia diel v priestoroch galérie vytvárala nové situácie vzájomných vzťahov, podporujúc vizuálny a významový dialóg. Prepojenie rôznych médií, od maľby cez objekt a inštaláciu po video, umožnilo plnohodnotný zážitok s možnosťou hlbšej intelektuálnej reflexie.

Mgr. art. Katarína Balúnová, ArtD.,
kurátorka výstavy – Galéria umelcov Spiša

KURÁTORKA O VÝSTAVE /
CURATOR ABOUT THE EXHIBITION

BUZZ OFF, BUG!

Insects are the most diverse group of creatures on our planet. To date, more than a million different species have been identified, representing more than half of all living organisms. Metamorphosis is a typical phenomenon in the majority of insect species – a fundamental transformation of the body structure, a developmental transition from one stage to another. In Franz Kafka's (1883 – 1924) famous short story *The Metamorphosis* (*Die Verwandlung*), 1915, the main character Gregor is transformed overnight into an enormous beetle. His situation suggests his sense of his own inferiority and his alienation from his family and the wider world. The repulsive image of his body climbing across the filthy walls of his small room becomes a symbol of his (psychological) decomposition.¹ Insects are often associated with death and decay. Baroque paintings often feature depictions of flies as a reference to the concept of "memento mori". The 17th century was not only a period in which religious morality prevailed, but also one which saw the emergence of the natural sciences, including entomology.² In 1609 Charles Butler (1571 – 1647) published his book titled *Feminine Monarchy* which demolished traditional preconceptions about the patriarchal arrangement of the beehive. Since nature was thought of as a secondary Bible, the society of bees with its queen at the head questioned the belief that gender roles had been handed down to mankind from God himself. In this same period, Giovanna Garzoni (1600 – 1670) and Maria Sibylla Merian (1647 – 1717) were among the few women to be recognised as important scientists and artists, famed for the precision of their depictions of plants and insects. In their works, insects acquire a sense of significance and become active protagonists in their own stories.³ Following in the footsteps of Garzoni and Merian was Dorothea Maria Graff (1678 – 1743), a curator of the natural collections of the *Kunstkamera* in St Petersburg.⁴

1 Kafka, Franz: *Premena a iné poviedky*. Lindeni, 2023

2 Entomology is a branch of zoology which is dedicated to the study of insects.

3 Tomasi, Lucia Tongiorgi: *La Femminil Pazienza. Women Painters and Natural History in the Seventeenth and Early Eighteenth Centuries*. *Studies in the History of Art*, vol. 69, 2008, pp. 166 – 176

4 Dorothea Maria Graff. https://en.wikipedia.org/wiki/Dorothea_Maria_Graff (8.10.2023)

The complexity of insect societies, especially those of ants and bees, is reminiscent of that found in human communities. The organisational hierarchy of the beehive is often presented as an example of the work ethic in which the needs of the many outweigh the needs of the few. The bee colony thus emerged as the model of the ideal society which influenced the utopian visions which suffused the architecture of the 20th century. One of the earliest functionalist apartment buildings designed by Le Corbusier (1887 – 1965) was named Honeycomb Apartments.⁵ The American architect Frank Lloyd Wright (1867 – 1959) subsequently designed the famous Hanna-Honeycomb House, 1937, a building based on the characteristic hexagonal structure.⁶ After the Second World War, however, architecture based on the beehive ideology fell out of favour, as this approach had also been favoured by the totalitarian regimes of Nazism and Stalinism.⁷ Military organisations or totalitarian regimes are remarkably evocative of the regimented society of the anthill, an idea that was developed further in the famous 1922 play *Zo života hmyzu* [Pictures from the Insect's Life] by the brothers Karel Čapek (1890 – 1938) and Josef Čapek (1887 – 1945) to draw attention to human failings and political machinations.⁸ Recent scientific findings in fact suggest that ant societies are managed in a "bottom up" fashion through the coordinated cooperation of individual ants acting under the influence of inherent instincts and mutual communication.⁹ One insect which has won our imagination through its beauty rather than its diligence is the butterfly. The sheer fragility of this remarkable insect is one reason why it has become a symbol of rebirth and the soul. Taoist parables tell us the story of the philosopher who dreamt that he was a butterfly. When he awoke from the dream, he asked himself whether he was a man who was dreaming of being a butterfly or whether he was really a butterfly who was dreaming of being a man...¹⁰

5 Marmot, Alexi Ferster: *The Legacy of Le Corbusier and High-Rise Housing*. *Built Environment* (1978), vol. 7, no. 2, 1981, s. 82–95. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/23288674> (11.11.2023)

6 Hanna House. <https://franklloydwright.org/site/hanna-house/>

7 Bunge, Eric; Antonio Ramirez, Juan: *Bee modern*. An interview with Juan Antonio Ramirez. *Architecture under the sign of the hive*. https://www.cabinetmagazine.org/issues/4/bunge_ramirez.php (9.11.2023)

8 Čapek, Josef; Čapek, Karel: *Ze života hmyzu*. Artur, 2004

9 California Institute of Technology. *The science of ants' underground cities*. <https://www.sciencedaily.com/releases/2021/08/210823151030.htm> (14.9.2023)

10 *The Butterfly Dream*. *The Philosophy*.

<https://www.philosophy-foundation.org/enquiries/view/the-butterfly-dream> (3.2.2023)

Humankind has been in conflict with insects since time immemorial, but in recent decades the scales have tipped in the favour of humans, with this domination posing a threat not only to insects but even to our own civilisation. Across the world, but particularly in cities, insect populations have plummeted below critical levels. Particularly alarming is the collapse of the bee population which plays an irreplaceable role in pollinating a wide range of plants. Insects are also seen as the food of the future due to the ease with which they can be raised and their high nutritional value. This is, in fact, a return to our roots – insects were and remain an important part of the diets of many ethnic groups.

*

The exhibition *Human Animal III. / Buzz Off, Bug!* explores new dimensions of our ambivalent approach to insects and draws attention to the importance of the biodiversity in which humans form only a small part of a far larger network of relationships. The exhibition presents a broad overview of these creatures with whom we have a love-hate relationship, examining not only their visual representation but also playing with the idea of the fragility of their bodies within their outer shells. The interesting collection is also supplemented by the appearance of spiders which, although they are not strictly speaking members of the insect family, are perceived in a similar manner. In individual works, the featured artists reflect upon the environmental, sociological and psychological aspects which are associated with insects, drawing inspiration from personal experiences or making reference to higher principles of existence. Across a wide range of different media, the artists explore the coexistence of humans and insects, whether willing or unwilling, assigning human roles to insects or spawning bizarre creatures by fusing both human and insect features. While several of the featured artists, more specifically **Boda, Brincko, Cisárová, Dúbravský, Hostiňák, Mikyšková, Mrvová, Sedlák, Španihelová, Tarara** and **Triaška**, regularly explore the theme of insects or in extended series, others address the issue only occasionally, for example, **Baláž, Benca, Binder, Čepiššáková, Černický, Eliáš, Lázár, Mikulášik & Nálevka, Suchoža, Valiska-Timečko, Trubač** and **Vološčuková**. The resulting display of works in the gallery space generates new situations of mutual relationships which stimulate visual and semantic dialogues. The interconnections between the various media, ranging from paintings and objects to installations and videos, give rise to an intense experience which offers the potential for deeper intellectual reflection.

BEEINGS

Na svete žije približne 10 miliónov druhov hmyzu, z ktorých bol objavený a preskúmaný menej ako 1 milión. Na jedného človeka pripadá 1,4 miliardy hmyzu a vedci odhadujú, že hmyz predstavuje 90 % všetkých živočíšnych druhov na Zemi.¹ Žijeme vo svete ovládanom hmyzom, ktorý ho osídlil takmer 480 miliónov rokov pred objavením sa *Homo sapiens*. Vždy bol tichým spoločníkom ľudstva, hoci nie stále vítaným. Vzťah ľudí k hmyzu je zásadne ambivalentný. V závislosti od epochy, civilizačného okruhu, konkrétnej kultúry bol ten istý hmyz zosobnením cností alebo skazenosti, znovuzrodenia života alebo smrti, jemnosti, prchavosti a krásy, alebo rozkladu a hniloby, odvahy, pracovitosti a múdrosti, alebo klamstva a zloby, hojnosti a plodnosti, alebo márnivosti a nedostatku.²

Tento ambivalentný vzťah k hmyzu viedol v histórii ľudstva k zaujímavým výsledkom spolužitia. Človek bol často okolnosťami prinútený k tomu, aby opustil svoj dovtedajší život a odplával na druhý koniec zemegule do divočiny, kde vietor fúka do plachiet, zeleň je šťavnatejšia a živšia a predstavivosť nám naznačuje, že sme v raji. V roku 1699 sa holandská prírodovedkyňa Maria Sibylla Merian vydala na takúto cestu do neznáma z Holandska do Surinamu, aby technikou leptu kolorovaného gvašom a akvarelom zvečnila tropický hmyz a jeho vývojové štádiá. Výsledkom je ručne kolorovaný atlas prírody s názvom *Metamorphosis Insectorum Surinamensium* (Premeny hmyzu Surinamu) obsahujúci 60 tabúl predstavujúcich životný cyklus húseníc, motýľov, molí, chrobákov, cikád a švábov v ich prirodzenom prostredí, pričom sa Merian nevyhýbala zobrazeniu ich krásy, ale aj brutality a prchavosti života.

Pre ľudí s domáckou povahou hmyz ponúkol posilnenie rodinných väzieb. Spoločne strávený čas upevňuje vzťah medzi rodičmi a deťmi. V tomto prípade hmyz prichádzal ľuďom pomáhať udržiavať dobré vzťahy s blízkymi. Vši, veľmi rozšírené po väčšinu nášho vývoja, nás sprevádzali v každodennom živote

1 Royal Entomological Society. *Facts and Figures*.
<https://www.royensoc.co.uk/understanding-insects/facts-and-figures/>

2 Kritsky, G., & Smith, J. J. (2018). Insect Biodiversity in Culture and Art. *Insect Biodiversity*, 869–898. doi:10.1002/9781118945582.ch29

a boli bežným problémom. Jan Siberechts na svojom obraze *Cour de ferme* (Poľnohospodársky dvor) zobrazil intímny moment opatery. Žena sústredená na svoju činnosť systematicky a starostlivo češe vlasy dieťaťa, ktoré jej počas tejto činnosti zaspalo pri nohách.

Hmyz tiež prispel k úpadku morálky tým, že nabádal ľudí, aby sa oddávali pokušeniu hazardných hier. Účastníci pretekov švábov sa stretávali na vopred určených miestach a v momente nespútaného okamihu kričali: *Bež! Malý šváb bež!* Táto nanajvýš jedinečná verejná atrakcia, ktorá sa mohla konať v klube, múzeu, parku, na jarmoku alebo kdekoľvek inde, je zvečnená na plagáte z roku 1933 s názvom *Švábie preteky*. Ako uviedol *New York Sun*, *dav kričal od radosti*.³

A napokon, hmyz bol tichým svedkom každodenných situácií a často prechádzal našimi životmi bez povšimnutia. Niekedy nás však vytrhol z našich činností, vyvolal prekvapenie alebo pocit, že nie je na svojom mieste a vyrušil nás v najmenej vhodnej chvíli. Na obraze Carla Crivelliho *Madona s dieťaťom* z roku 1480 je pohľad Madony smerom k muche jednoznačným vyjadrením nesúhlasu s prítomnosťou hmyzu. Mucha symbolizovala hriech a krátkosť Ježišovho života. Svojou tichou, ale ťažko prehliadnuteľnou prítomnosťou vytrhla matku s dieťaťom z idyllickej scény, prerušila hru Dieťaťa a zvestovala jeho blížiacu sa smrť. Mucha je aj protagonistkou obrazu Patrusa Christusa *Portrét kartuziána* z roku 1446. Hoci je zobrazená v popredí, je úplne nepovšimnutá. Mních púta pozornosť, a predsa nemožno poprieť, že muchu je tu ako zvrátený žart, šašo, ktorého úlohou je len rozosmiať a prekvapiť diváka. Hoci je hmyz malý a človeku by sa mohlo zdať, že bezvýznamný, symbolizuje dôstojnosť a dôležitosť, ktorú má aj ten najmenší tvor.⁴

3 Silverman, S. (2021, April 13). Ad – 1933: *Cockroach Racing*.

<https://uselessinformation.org/1933-cockroach-racing-ad/>

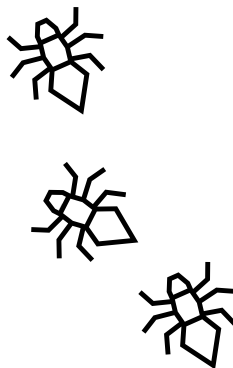
4 Hogue, J. N., Chapter 63 – Cultural Entomology. In V. H. Resh & R. T. Cardé. (2009). *Encyclopedia of Insects*. (pp. 239 – 245). Academic Press

*

Sezamové semienko váži približne 0,00203 g a meria v priemere 1,69 mm na šírku, 2,80 mm na dĺžku a 0,82 mm na hrúbku,⁵ čo predstavuje priemerný objem zrna 3,88 m³. Napriek extrémne malým rozmerom však tento objem dokáže obsiahnuť dostatok štruktúr a neurónov na to, aby hmyz vybavený mozgom tejto veľkosti dokázal vytvárať zložité, opakujúce sa štruktúry včelích plástov a vykazoval mnohé aspekty sociálnej inteligencie, ktoré sa vyskytujú u stavovcov, t.j. rozpoznávanie jedincov, učenie sa manipulácii s predmetmi pozorovaním a dokonca aj prvky kultúrnych tradícií. Hmyz s týmito kognitívnymi schopnosťami je včela s mozgom veľkosti sezamového semienka. Napriek prevládajúcemu presvedčeniu o kolektívnej mysli úľa, sa spoločenský hmyz, ako sú mravce, včely a osy, podobá nám ľuďom viac, ako sme si doteraz mysleli. Dokážeme si predstaviť, aké je to byť včelou, chrobákom, kobylkou alebo ovocnou muškou? Vidieť v ultrafialovom svetle? Mať 360-stupňové zorné pole? Mať magnetický zmysel? Vnímať elektrické pole? Ako tvrdí Thomas Nagel vo svojej eseji *What Is It Like to Be a Bat?* z roku 1974, je to nemožné, pretože existujú fakty a fenomenologické subjektívne skúsenosti, ktoré sú mimo oblasti ľudskej predstavivosti. To nám však nebráni vidieť v ich pestrom, prchavom, brutálnom a rozporuplnom svete nevyčerpateľný zdroj inšpirácie.

Mgr. Eng. Paulina Tarara

umelkyňa a odborná asistentka na Akadémii výtvarných umení v Katowiciach, Poľsko

5 Tunde-Akintunde, T. Y., & Akintunde, B. O. (2004). Some Physical Properties of Sesame Seed. *Biosystems Engineering*, 88(1), 127–129. doi:10.1016/j.biosystemseng.2004.01.009

BEEINGS

There are an estimated 10 million species of insects in the world, of which less than 1 million have been identified and studied. There are 1.4 billion insects for each person on the planet, and scientists estimate that insects account for 90% of all animal species on Earth.¹ We live in a world dominated by insects, and they attained this position almost 480 million years before the appearance of *Homo sapiens*. They have long been humanity's silent companions, although their presence has not always been welcome. Humans have always had an ambivalent attitude towards insects. Depending on the epoch, the cycle of civilization or the specific culture, the same insects have been the personification of virtues or corruption; the rebirth of life or death; delicacy, evanescence and beauty or decay and rot; courage, diligence and wisdom or deceit and wickedness; abundance and fertility or vanity and barrenness.²

This ambivalent approach towards insects has resulted in interesting examples of coexistence throughout the history of mankind. It has often pushed individuals to abandon their current way of life and sail to the other end of the globe; to embrace the wilderness in which the wind fills the sails, the greenery is more verdant and vibrant, and the imagination lulls us with the illusion of paradise. In 1699, Maria Sibylla Merian, a Dutch naturalist, went on just such a journey into the unknown, travelling from the Netherlands to Suriname to immortalize tropical insects and their stages of development in etchings which were tinted with gouache and watercolours. The result is a hand-coloured natural atlas entitled *Metamorphosis Insectorum Surinamensium* (The Transformation of the Insects of Suriname) which features 60 plates presenting the life cycles of caterpillars, butterflies, moths, beetles, cicadas and cockroaches in their natural environment. Despite the inherent wonder of the subject matter, however, Merian does not shy away from showing the brutality and the fleeting nature of the insects' lives.

- 1 Royal Entomological Society. *Facts and Figures*. <https://www.royensoc.co.uk/understanding-insects/facts-and-figures/>
- 2 Kritsky, G., & Smith, J. J. (2018). Insect Biodiversity in Culture and Art. *Insect Biodiversity*, 869–898. doi:10.1002/9781118945582.ch29

For people with a more homely disposition, insects offered an example of the strength of family bonds. Spending time together consolidates relationships between parents and children, and in this case, insects came to people's aid, helping to maintain good relations with our loved ones. Lice have been living closely with us for most of our evolution, accompanying us and afflicting us in our everyday lives. In his painting *Cour de ferme* (Farmyard), Jan Siberechts depicted an intimate moment of grooming for lice in which a woman focused on her activity systematically and meticulously combs the hair of a child who has fallen asleep at her feet.

Insects have also contributed to a decline in morals by tempting people to indulge in the vice of gambling. Participants in cockroach races would meet in pre-agreed places and in the heat of the moment shout: *Run! Little cockroach run!* This unique public attraction was held in many different places, including clubs, museums, parks and fairs, and the experience was immortalized in a poster from 1933 titled *Cockroach Racing*. As reported by the New York Sun, *the crowd screamed with delight*.³

While insects have been silent witnesses to everyday situations, often passed through our lives unnoticed, sometimes they have served as a distraction from our humdrum activities, evoking surprise or a sense of inappropriateness at the least appropriate moment. In Carlo Crivelli's 1480 painting *Madonna and Child*, the Madonna's gaze is drawn towards a fly resting beside her child in an unequivocal expression of disapproval at the insect's presence. The fly symbolized sin and the brevity of Jesus' life. With her silent, but hard to miss presence, the fly jolts the mother and child out of the idyllic scene, interrupted the Child's play and foreshadowing his imminent death. A fly is also the protagonist of Patrus Christus' painting *Portrait of a Carthusian* from 1446. Even though it is depicted in the foreground, it goes completely unnoticed by the other figures in the scene. The monk attracts attention, and yet there is no denying that the fly is there as a perverse joke, a buffoon whose role is only to surprise and amuse the viewer. However, although the insect is small and seemingly insignificant, it symbolizes the dignity and importance that even the smallest creature possesses.⁴

3 Silverman, S. (2021, April 13). Ad - 1933: *Cockroach Racing*. <https://uselessinformation.org/1933-cockroach-racing-ad/>

4 Hogue, J. N., Chapter 63 - Cultural Entomology. In V. H. Resh & R. T. Cardé. (2009). *Encyclopedia of Insects*. (pp. 239 - 245). Academic Press

*

An average sesame seed weighs 0.00203 g and is 1.69 mm wide, 2.80 mm long and 0.82 mm thick,⁵ with an typical volume of 3.88 m³. There is an insect whose brain is the same size as a sesame seed, yet this tiny volume contains enough structures and neurons to allow it to build intricate, repetitive honeycomb structures and to exhibit many aspects of social intelligence found in vertebrates, such as individual recognition, learning object manipulation through observation and even the development of some elements of cultural traditions. Which insect possesses such extensive cognitive abilities despite having a brain the size of a sesame seed? It is, of course, the bee. Despite the prevailing belief in the collective hive mind found in insects, social insects such as ants, bees, and wasps are actually more like us humans than we had previously believed. Can we therefore imagine what it is like to be a bee, a beetle, a grasshopper or a fruit fly? To see in ultraviolet? To have a 360-degree field of view? To perceive magnetic or electric fields? As Thomas Nagel argued in his seminal 1974 essay *What Is It Like to Be a Bat?*, this is impossible because there are facts and phenomenological subjective experiences that lie beyond the realm of human imagination. However, this does not prevent us from seeing an inexhaustible source of inspiration in their colourful, fleeting, brutal and contradictory world.

Mgr. Eng. Paulina Tarara

artist and assistant professor at Academy of Fine Arts in Katowice, Poland

5 Tunde-Akintunde, T. Y., & Akintunde, B. O. (2004). Some Physical Properties of Sesame Seed. *Biosystems Engineering*, 88(1), 127-129. doi:10.1016/j.biosystemseng.2004.01.009

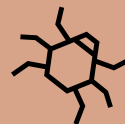

Z inštalácie výstavy / From the exhibition installation;
Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists; 2023

„Ked' sa Gregor Samsa jedného rána
prebudil z nepokojných snov,
zistil, že sa vo svojej posteli premenil
na akýsi obludný hmyz.“

“As Gregor Samsa awoke one morning
from uneasy dreams he found
himself transformed in his bed
into a gigantic insect.”

– Franz Kafka, Premena / The Metamorphosis –

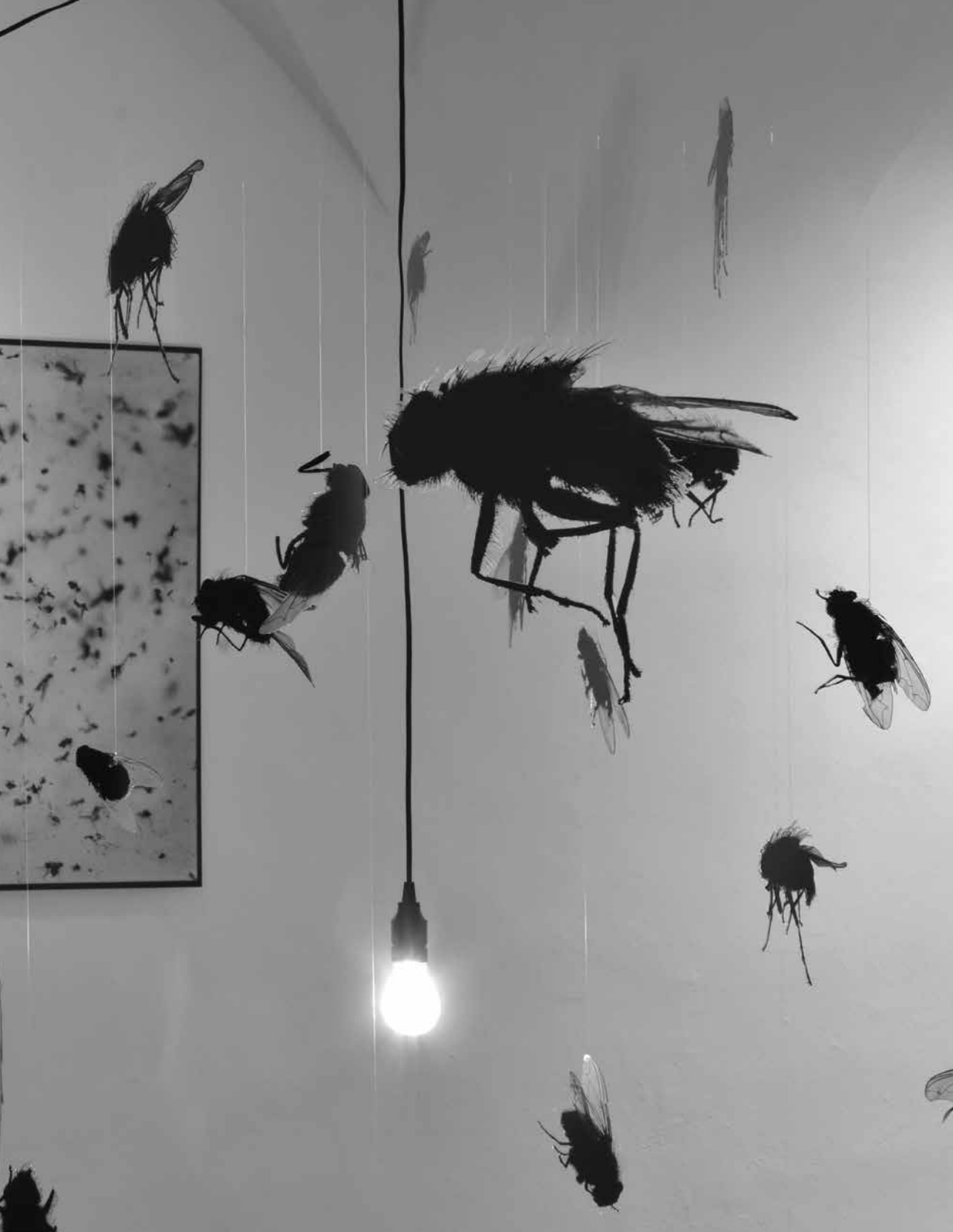
Miloš Boďa: Fiat voluntas tua (Buď vóľa tvoja), Carpe diem (Ži naplno), Audaces fortuna adiuvat (Odvážnemu šťastie praje); 2020; kombinovaná technika / mixed media; 89 x 10 x 4,5 cm; 84 x 12 x 5 cm; 89 x 10 x 4,5 cm

Peter Valiska-Timečko: Game over; 2009; light box, mucholapky / flypaper; 70 x 70 x 27 cm

Vlado Eliáš: Zo života hmyzu / From the life of insects; 2003 / 2023;
fotografická inštalácia, variabilné rozmery / photographic installation, variable dimensions

Jozef Suchoža: New Design of Boxers 3; 2019;
post objekt, liatina / post object, cast iron; 15 x 18 x 1 cm

Ján Triaška (SK/RS): Pozostatky / Remains; 2018;
olej na plátne / oil on canvas; 200 x 140 cm

Kristýna Španihelová: Křídla motýlie (brošňa) / Butterfly wings (brooch); 2021;
rašelina, motýle, meď, nerez / peat, butterflies, copper, stainless steel; 10 x 10 x 3,5 cm

Ján Triaška (SK/RS): Pozostatky / Remains; 2018;
olej na plátne / oil on canvas; 180 x 200 cm

Ján Triaška (SK/RS): Pozostatky / Remains; 2018; kombinovaná technika / mixed media; 150 x 200 cm

Miloš Bodá: Nože / Knives; 2017; kombinovaná technika / mixed media; 53 x 27 x 4 cm

Miloš Boďa: Don't panic; 1997; kombinovaná technika / mixed media; 32 x 47,5 x 4 cm

Miloš Boďa: Pištoľ č. 13 / Gun n. 13; 2020; kombinovaná technika / mixed media; 23 x 31 x 5,5 cm

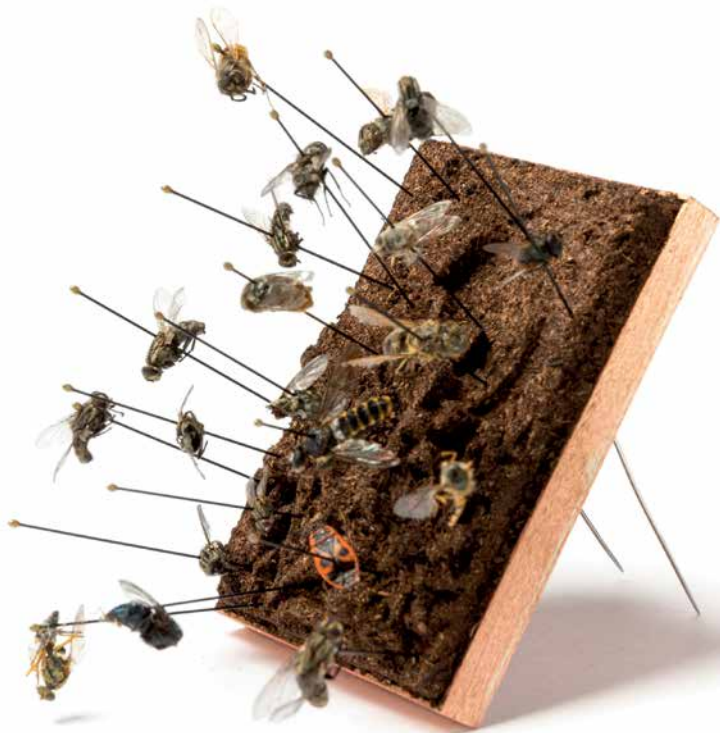

Erik Binder: Step by step; 2021; digitálna fotografia / digital photography; 60 x 80 cm

Kristýna Španihelová: Bzučanie (brošňa) / Hum (brooch); 2020;
rašelina, hmyz, meď, nerez / peat, insects, copper, stainless steel; 7 x 5 x 5 cm

Kristýna Španihelová: Hlučná hybernácia (brošňa) / Noisy hibernation (brooch); 2020;
rašelina, hmyz, med, nerez / peat, insects, copper, stainless steel; 7 x 5 x 5 cm

Kristóf Lázár (HU): Anthill; 2021; video animáció / animation

Blažej Baláž: Leporelo zabúdania / Leporello of forgetting; 2022;
kombinovaná technika na papieri / mixed media on paper; 32,8 x 83,7 cm

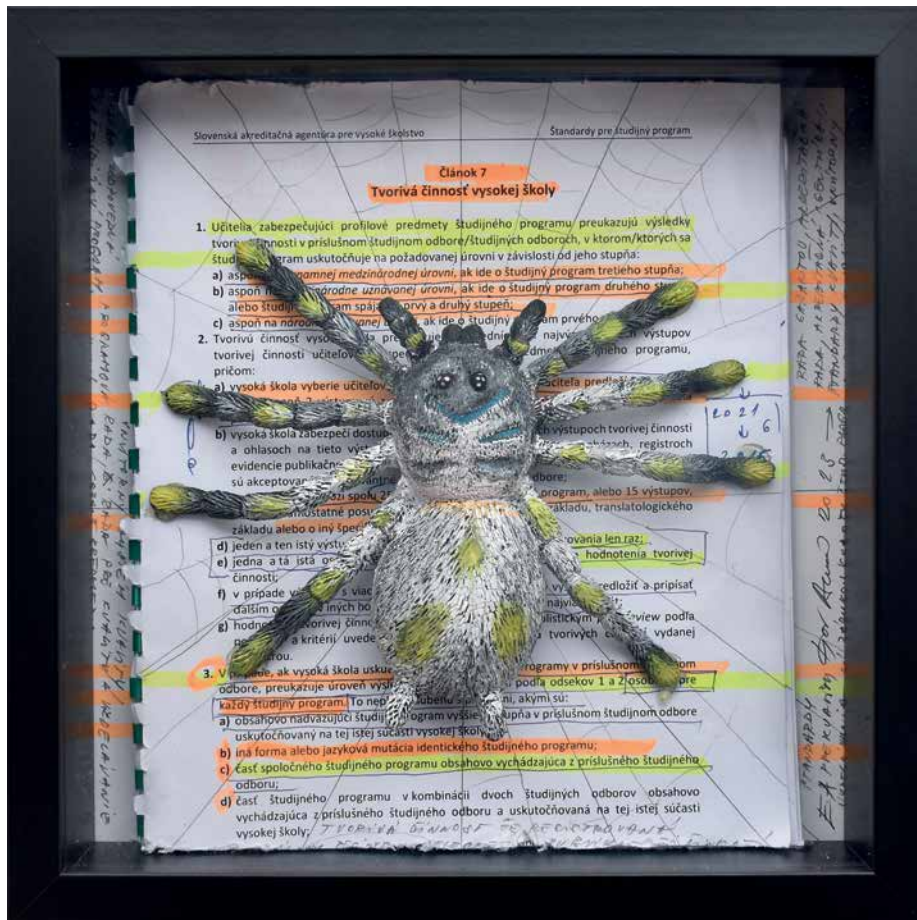
Milan Mikuláščík (CZ) & Jan Nálevka (CZ) - MINA skupina / group: Škodcovia / Pests; 2018;
foto-performancia, digitálna fotografia / photo-performance, digital photography; 60 x 45 cm

Igor Benca: BOT 01 – 02; 2023; objekt, kombinovaná technika / object, mixed media; 27 x 27 x 6 cm

Milan Mikuláščík (CZ) & Jan Nálevka (CZ) - MINA skupina / group: Škodcovia / Pests; 2018;
foto-performancia, digitálna fotografia / photo-performance; 45 x 60 cm

Igor Benca: BOT 01 – 02; 2023; objekt,
kombinovaná technika / object, mixed media; 27 x 27 x 6 cm

Emil Sedlák: Moje pavúky v ruke / My spiders in the hand; 1989; pastel na kartóne / pastel on cardboard;
60 x 46 cm; zo zbierky Galérie umelcov Spiša / from the collection of Gallery of Spiš Artists; K 1732

19.1.1989

E. Sedlak
1989

Kristýna Španihelová: Nočná mora (brošňa) / Nightmare (brooch); 2021;
rašelina, sklo, nočná moľa, striebro, meď, nerez / peat, glass, moth night, silver,
copper, stainless steel; 6,5 x 6,5 x 5 cm

Edita Vološčuková: Moduly / Modules; 2010 – 2023;
kombinovaná technika / mixed media; variabilné rozmery / variable dimensions;
dielo v pozadí / artwork in the back Andrej Dúbravský

Monika Pascoe Mikyšková: Nočné motýle / Night butterflies; 2022;
objekt, keramika / object, ceramics; 31 x 15 cm; 34 x 14 cm; 22 x 14 cm

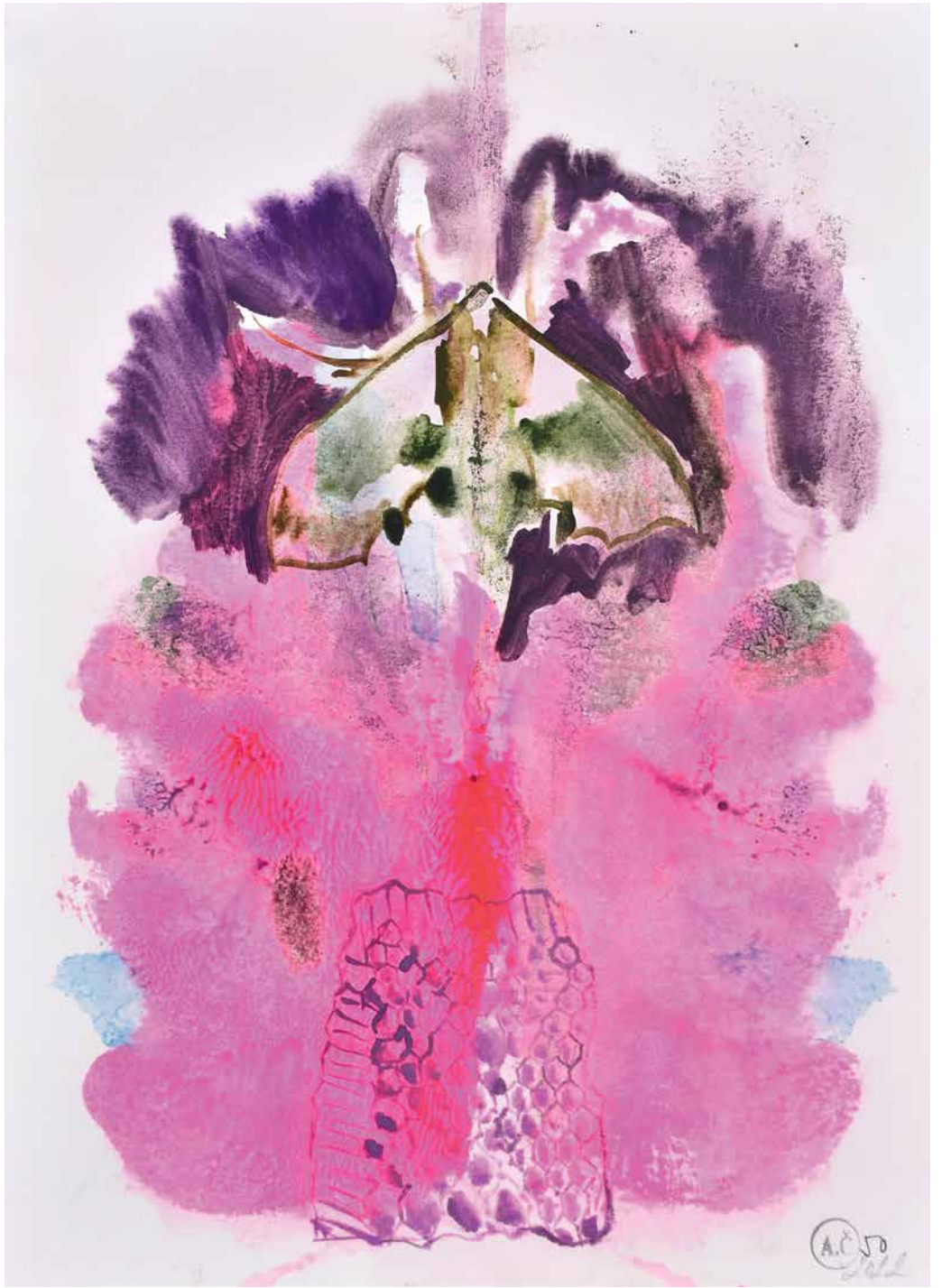
Lenka Cisárová: *Daphnis nerii* I.; 2021; digitálna fotografia / digital photography; 32 x 32 cm

Katarína Balúnová: Libellula; 2022; video

Andrea Čepiššáková: Späť ku koreňom / Back to the roots; 2022;
akvarel na papieri / watercolour on paper; 40 x 29,5 cm

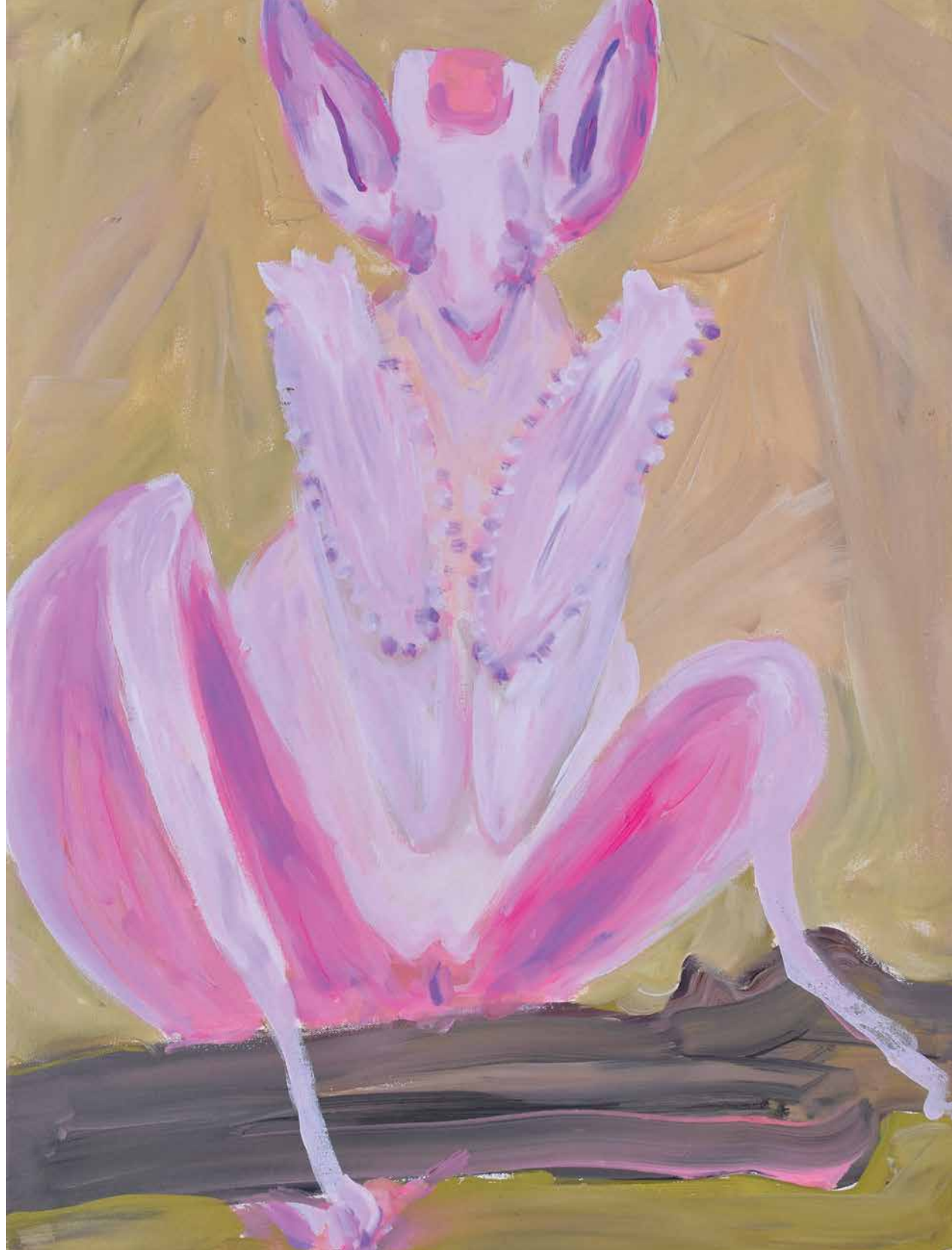

Juliana Mrvová: Matka / Mother; 2021; akryl na plátně / acrylic on canvas; 205 x 275 cm

Juliana Mrvová: Orchid mantis; 2017; akryl na plátne / acrylic on canvas; 28 x 35 cm

Juliana Mrvová: Mother (Orchid mantis); 2020;
akryl na plátne / acrylic on canvas; 60 x 45 cm

Miro Trubač: Modrá krv / Blue blood; 2023;
PETG, PLA 3D tlač, UV svetlo / PLA 3D print, UV light; 175 x 62 x 38 cm

Bohdan Hostiňák: Krok do prázdna / Step into the void; 1997; olej na plátne / oil on canvas;
78 x 78,5 cm; zo zbierky Nitrianskej galérie / from the collection of Nitra Gallery; O 2123

Lenka Cisárová: *Actias dubernadi*; 2021; digitálna fotografia / digital photography; 63 x 63 cm

Lenka Cisárová: *Daphnis nerii* I.; 2021;
digitálna fotografia / digital photography; 32 x 32 cm

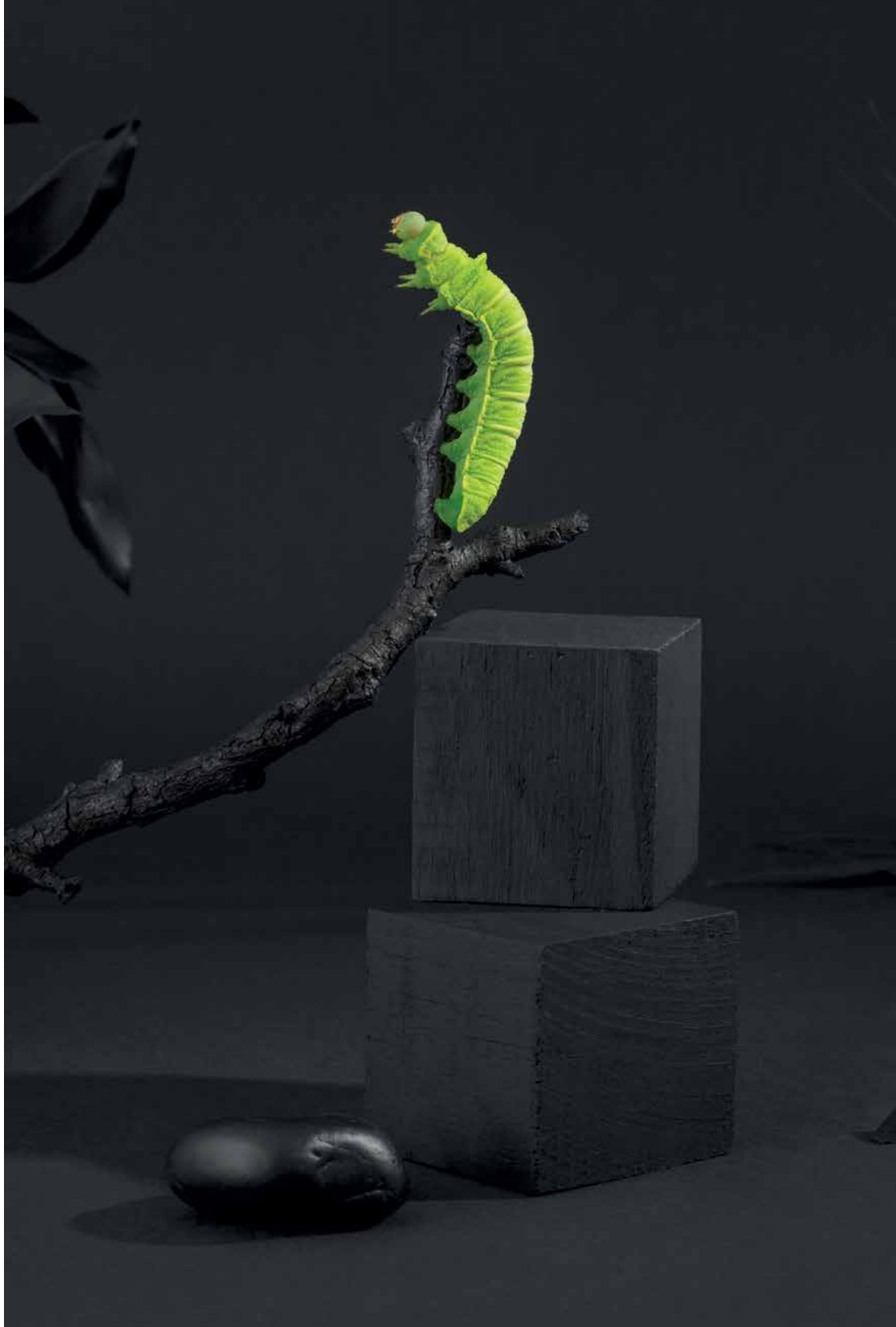
Jiří Černický (CZ): Butterflies; 2016; video

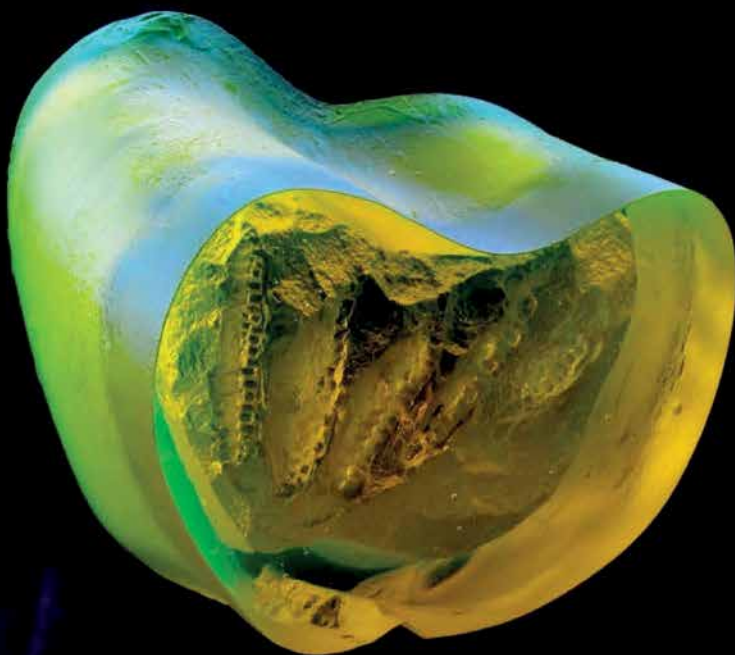

Miloš Boďa: Bujón bez názvu 1 – 2 / Bouillon without title 1 – 2; 2012;
kombinovaná technika / mixed media; 23 x 23 x 6 cm

Lenka Cisárová: Rhodinia verecunda; 2021; digitálna fotografia / digital photography; 36 x 24 cm

Marek Brincko: Včelia fosília / Bee fossil; 2022;
tavené sklo do formy, brúsenie, leptanie, leštenie / fused glass into moulds, grinding, etching, polishing;
34,5 x 39 x 20 cm; zo zbierky Galérie umelcov Spiša / from the collection of Gallery of Spiš Artists; P 2500

Andrej Dúbravský: Dve osy na maline / Two wasps on raspberry; 2021;
akryl na plátne / acrylic on canvas; 180 x 120 cm

Paulina Tarara (PL): Human Beeing; 2023; video

Andrej Dúbravský: Medzi dvoma letnými búrkami / Between two summer storms;
2023; akryl na plátne / acrylic on canvas; 200 x 150 cm

AUTORI / AUTHORS

BLAŽEJ BALÁŽ • KATARÍNA BALÚNOVÁ

• IGOR BENCA • ERIK BINDER • MILOŠ BOĎA •

MAREK BRINCKO • LENKA CISÁROVÁ

• ANDREA ČEPIŠŠÁKOVÁ • JIŘÍ ČERNICKÝ •

ANDREJ DÚBRAVSKÝ • VLADO ELIÁŠ

• BOHDAN HOSTIŇÁK • KRISTÓF LÁZÁR •

MILAN MIKULÁŠTÍK & JAN NÁLEVKA

• JULIANA MRVOVÁ • MONIKA PASCOE MIKYŠKOVÁ •

EMIL SEDLÁK • JOZEF SUCHOŽA

• KRISTÝNA ŠPANIHELOVÁ • PAULINA TARARA •

JÁN TRIAŠKA • PETER VALISKA-TIMEČKO

• MIRO TRUBAČ • EDITA VOLOŠČUKOVÁ

BLAŽEJ BALÁŽ

Blažej Baláž (1958) pracuje v intenciách politického umenia, kritiky inštitúcií, (eko)aktivizmu a sociálnej angažovanosti. Vizualna produkcia nie je samoučelná, naopak, je logickým záverom autorových aktivistických pozícií. Politika a ekológia sú úzko previazané, na čo autor poukazuje vo viacerých cykloch, ktoré napriek konceptuálnym dematerializačným tendenciám majú aj fyzický výstup v podobe fotografií, schém a prác na papieri. Ohrozenie hmyzu ako dôležitej súčasti prírody súvisí so systémom kapitalocény a politikmi ako jeho hlavnými predátormi.

V r. 1977 – 1983 študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Zúčastnil sa mnohých zahraničných výstav a jeho tvorba bola prezentovaná aj vo významných inštitúciách ako Ludwig Museum v Budapešti, alebo MUSA – Museum auf Abruf vo Viedni. Pôsobí ako profesor na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave. www.bbalaz.sk

KATARÍNA BALÚNOVÁ

Katarína Balunová (1982) je intermediálna umelkyňa, kurátorka a vysokoškolská pedagógička. Hlavnými témami jej výskumu sú utópia a osobná mytológia, pričom osciluje medzi minulosťou a budúcnosťou. Prezentované video *Libellula* vzniklo počas pobytu autorky v Taliansku. Skúma vzťah medzi (cudzím) slovom a (ne)živým živočíchom, ktoré reprezentuje. Opakovanie slova je metódou memorovania a zároveň sa stáva mantrou, zaklínaním vzkriesenia. Krehká schránka mŕtvej vážky oživa pohybom vyvolaným prúdením vzduchu a dychom autorky.

Balunová v r. 2019 ukončila doktorandské štúdium na Akadémii umení v Banskej Bystrici, kde v súčasnosti pôsobí ako odborná asistentka. V r. 2022 úspešne ukončila postdoktorandský výskum na Akadémii výtvarných umení v Prahe, Česká republika. Od r. 2019 pôsobí ako kurátorka Galérie umelcov Spiša v Spišskej Novej Vsi. Spolupracuje aj s inými galériami a kultúrnymi inštitúciami doma i v zahraničí. www.katarinabalunova.com

IGOR BENCA

Igor Benca (1958) sa prioritne venuje médiu grafiky, pričom využíva transmediálne a hybridné vyjadrovacie prostriedky v rámci postmoderných tendencií. Tvorí v širších, navzájom otvorených a vizuálne i koncepcne prepojených cykloch. Tematicky osciluje okolo témy človeka a jeho identity, relativizmu hodnôt a rozpadu hierarchizácie v postmediálnej spoločnosti. Prezentované diela reagujú na byrokraciu, ktorá stále viac preniká do všetkých oblastí človeka. Chrobáky sú ironicko-sarkastickým zobrazením úradníkov, ktorí sa prehryzávajú administratívnymi textami ako akreditačné štandardy, alebo časti zákonov.

Igor Benca je členom Sdružení Hollar (ČR) a Čestným členom Society of Scottish Artists (UK). Je vedúcim Ateliéru Graf(IQ)ka na Fakulte výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Za svoju grafickú a známkovú tvorbu získal viacero ocenení doma aj v zahraničí.

ERIK BINDER

Erik Binder (1974 – 2023) bol výnimočným zjavom (nielen) na slovenskej umeleckej scéne. Vo svojej tvorbe na pomedzí viacerých médií využíval neokonceptuálne stratégie. Pracoval s rôznorodým materiálom, recykloval a upcykloval, aby vytváral asambláže, inštalácie a environmenty, ktoré vypovedali o banalite súčasnej spoločnosti. Humor a satira je charakteristickým prvkom v jeho tvorbe, ktorá má niečo z detskej naivity a radosti tvoriť, je však mnohovrstvová a dotýka sa zásadných spoločenských otázok. Erik Binder bol *Homo Ludens* na postapokalyptickej párty, pre ktorého bola hra kľúčom k tvorbe a životu.

Študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, v ateliéri prof. Róberta Jančoviča a prof. Daniela Fischera a na Akadémii výtvarných umení v Prahe u doc. Vladimíra Kokoliu. V r. 2003 sa zúčastnil spolu s umeleckou skupinou Kamera skura na 50. Bienále v Benátkach.

MILOŠ BOĎA

Miloš Boďa (1953) sa vo svojej tvorbe zaoberá existenciálnymi otázkami života a smrti. Dlhodobou a kontinuálne pracuje so schránkami mŕtveho hmyzu, ktorý nachádza v interiéri aj exteriéri. Krehké telička zalieva do syntetickej živice, aby sa stali prekvapivou súčasťou postkonceptuálnych kompozícií. Zvolený materiál odkazuje k archeologickým nálezom prehistorického hmyzu a umožňuje autorovi pracovať na viacerých fyzických aj mentálnych úrovniach. Syntetická živica je transparentným náhrobným kameňom, mauzóleom, ktorý pozastavuje pominuteľnosť. Je toto zakonzervovanie oslavou života, alebo morbidným predĺžením smrti? Diela Miloša Boďu sú „mementom mori“, ktoré v barokovom zmysle, avšak s ironickou aktuálnosťou, komentujú našu dobu.

Miloš Boďa v r. 1974 – 1980 študoval na Akadémii umenia v Sankt Petersburgu, Rusko. Vystavoval vo významných inštitúciách doma aj v zahraničí. Zúčastnil sa medzinárodných rezidencií vo Švajčiarsku, Rakúsku, Holandsku a USA.

MAREK BRINCKO

Marek Brincko (1981) sa prioritne venuje tavenej sklenenej plastike. Vo svojej tvorbe hľadá riešenia problematiky vzťahu priestoru a hmoty so zapojením svetla, či už prírodného, alebo umelého. V skoršom období vychádzal najmä z elementárnych geometrických tvarov, ktoré vzájomne kombinoval. V poslednom období opúšťa od tejto tendencie smerom k biomorfným formám. Zásadnou inšpiráciou mu je tvar a rytmus včelích plástov, ktoré pri odlievaní skla aj priamo používa. Autor sa zároveň aktívne venuje včelárstvu, čím pokračuje v rodinnej tradícii.

V r. 2000 – 2006 študoval sklárske výtvarníctvo na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave pod vedením doc. Juraja Gavulu. Od r. 2005 súčasne navštevoval aj ateliér Štěpána Palu v Bratislave. Vystavoval medzinárodne v Mníchove, Štrasburgu (Nemecko), Bejrúte (Libanon), Londýne (Veľká Británia) a inde. www.brincko.glass

LENKA CISÁROVÁ

Lenka Cisárová (1984) vo svojej tvorbe reflektuje témy zo spoločenského diania, psychológie, sociálnych a rodinných pomerov. Typické je pre ňu kombinovanie médií, vytváranie vizuálnych ilúzií, tvorba inštalácií. Vo fotografii smeruje k súčasnému trendu „still life“, kde pomocou aranžovania nesúrodých objektov a prvkov vytvára nové významy a akcentuje surreálne pôsobenie. Fotografický cyklus *Sorrowings* skúma fenomén života v núdzovom režime, motív izolácie a odlúčenia. Neosobnosť scén je symbolom stereotypu a umelosti našich obydlií, ktoré kontrastujú s dynamickosťou a živelnosťou ich obyvateľov.

Lenka Cisárová študovala v r. 2003 – 2009 na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, odbor Maľba a iné médiá. Je držiteľkou prestížneho ocenenia mladých umelcov ESSL AWARD CEE 2009 za multimedialný projekt *Tí milovaní*, v ktorom kombinovala tradičnú maľbu s videoprojekciou.

www.lenkacisarova.com

ANDREA ČEPIŠŠÁKOVÁ

Andrea Čepiššáková (1973) je s prírodou prepojená telom aj dušou. V prírode hľadá spiritualitu, stíšenie zhonu každodennosti. Náboženské motívy strieda kozmicko-florálnymi témami, kde telo, alebo jeho fragmenty, sú dôležitým prvkom kompozície. Cyklus života je premenlivým zázrakom, kde sme súčasťou širšieho systému udalostí a javov. Autorka v poslednom období intenzívne pracuje na rozsiahlej sérii akvarelov ako denníkových záznamov. Paralelne sa venuje maľbe na nájdený porcelán a keramiku, ktorá má okrem vizuálnej aj spomienkovú hodnotu.

Andrea Čepiššáková študovala keramiku na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u doc. Ivici Langerovej-Vidrovej, na Hochschule für Angewandte Kunst vo Viedni a v Mexiku, odkiaľ si priniesla skúsenosti z inej kultúrnej tradície a práce s materiálom. Vystavuje doma aj v zahraničí. www.instagram.com/andrea_cepissakova

JIŘÍ ČERNICKÝ (CZ)

Jiří Černický (1966) je známy svojím experimentálnym a intermediálnym prístupom k tvorbe. Jeho práca je sociálne a politicky angažovaná, kriticky komentuje zautomatizované fungovanie spoločnosti. Autor rád prekračuje spoločenské tabu a zaužívané spôsoby myslenia. Jeho diela sú často infiltrované dizajnerskou antiestetikou s kumuláciou viacvrstvových významov a odkazov. Prezentované video *Butterflies* je vtípnou a absurdnou metaforou nášho spotrebiteľského prístupu k prírode a prírodným zdrojom.

V r. 1993 – 1997 študoval na Akadémii výtvarných umení v Prahe, v ateliéri Miloše Šejna a Jiřího Davida. Je členom rockovej skupiny Finský barok a spolu s Petrem Niklem bol zakladajúcim členom autorského divadla Zoom. V r. 1996 získal Sorošovu cenu a v r. 1998 bol víťazom Ceny Jindřicha Chalupického. Je finalistom ceny Alice award z r. 2012. www.cernicky.com

ANDREJ DÚBRAVSKÝ

Prírodné prostredie bolo v tvorbe Andreja Dúbravského (1987) vždy výrazne prítomné. Jeho presťahovanie sa z hlavného mesta na vidiek podporilo tieto tendencie a umožnilo mu sústrediť sa na drobné detaily a malé zázraky, ktoré sú tak samozrejme prítomné v jeho bezprostrednom okolí. Hmyz je častým aktérom na malých aj rozmerných plátnach autora, kde nielen vďaka zväčšenej mierke naberá na dôležitosti. Umelec tak upriamuje pozornosť na často opomínanú existenciu tvorov, ktoré v kvetoch a medzi stebkami trávy žijú svoje, z nášho antropocentrického pohľadu, krátke a nevýznamné životy.

Andrej Dúbravský v r. 2008 – 2013 študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, Katedra maľby. V r. 2011 a 2012 bol laureátom súťaže Maľba – Cena Nadácie VÚB. Jeho diela sú zastúpené v mnohých súkromných zbierkach a v zbierke Slovenskej národnej galérie.

www.andrejdubravsky.sk

VLADO ELIÁŠ

Vlado Eliáš (1972) sa venuje fotografii od klasického analógu na malý, stredný a veľký formát, cez prácu a experimentovanie v tmavej komore až po digitálne upravované fotomontáže. Výstavy koncipuje ako inštalačno-experimentálny priestor s príležitosťou k novej interpretácii. Fotografia sa stáva predmetom podliehajúcim plynutiu a skaze času, bez inštalačnej pomôcnosti sofistikovaných systémov. Zjednocujúcim prvkom tvorby umelca je hravá poézia a inteligentný humor. Site-specific inštalácia *Zo života hmyzu* je variáciou aktualizovaného motívu „memento mori“, nepriamo reflektujúcu súčasnú spoločnosť.

Vlado Eliáš študoval v r. 1986 – 1990 na Škole úžitkového výtvarníctva v Košiciach, odbor fotografia. V r. 1991 – 1993 navštevoval Filmovú akadémiu (FAMU) v Prahe. Vystavoval na Slovensku a v zahraničí.

www.vladoelias.sk

BOHDAN HOSTIŇÁK

Bohdan Hostiňák (1968) je výrazným maliarom strednej generácie na Slovensku. Pre jeho tvorbu je typický detailný rukopis podľa princípov akademickej tradície. Obrazy sa vyznačujú atmosférou nadčasovosti, obsahujú rad ikonografických symbolov a kódov, ktoré odkazujú k mytológii a histórii civilizácie. Silnou inšpiráciou je pre autora antika, ale aj odkaz kresťanstva, ako základy európskeho kultúrneho dedičstva. Umelec vo svojich dielach často zobrazuje hmyz, najmä larvy, ktoré vypovedajú o ľudskej situácii a reflektujú princípy bytia. Dielo *Krok do prázdna* je symbolickým vyjadrením existenciálnej situácie, ktorá sa na nás bezprostredne vzťahuje.

Bohdan Hostiňák v r. 1991 – 1997 študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u Rudolfa Sikoru. Jeho diela sú zastúpené v zbierkach viacerých štátnych galérií na Slovensku, vrátane Slovenskej národnej galérie, a v súkromných zbierkach.

KRISTÓF LÁZÁR (HU)

Kristóf Lázár (1996) sa vo svojej tvorbe zaoberá vplyvom digitálnych médií na jednotlivca. Metaverse ponúka nový priestor, kde sa naše fyzické telá rozplynú v príťažlivej ilúzii. Môžeme sa ľubovoľne transformovať, stotožniť sa s vybranými avatarmi, čo ponúka pocit falošného oslobodenia. Oddelenia vedomia od tela však paradoxne zvyšuje napätie medzi nimi, vzrastá pocit ťažkopád- nosti, bezmocnosti. Skutočný svet zrazu ponúka málo flexibility, je pomalý a nudný. Autor vo videoanimácii *Anthill* transformuje seba samého do nekonečného zástupu mravcov. Dielo je skúmaním vzťahu medzi avатарom a používateľom, spochybňuje a prehodnocuje hranice tela a uvedomenia si seba samého.

Kristóf Lázár v r. 2015 – 2020 študoval na Hungarian University of Fine Arts, odbor Maľba. Zúčastnil sa viacerých výstav v Maďarsku a v Nemecku.

www.instagram.com/lzkrstf

MILAN MIKULÁŠTIK (CZ) & JAN NÁLEVKA (CZ)

Autori sa stretli počas svojich štúdií na Fakulte výtvarných umení Vysokého učení technického v Brne, odkedy nepravidelne spolupracujú na hravých projektoch a viac či menej spontánných performanciách. V r. 1995 založili dvojicu MINA, ktorá sa hlási k princípu kolektívneho autorstva prekračujúc hranice individuálnej tvorivosti. Site-specific projekt *Škůdci* nepriamo nadväzuje na predchádzajúce spoločné fotoperformancie, kde autori svojou prítomnosťou poukazujú na širšie politicko-spoločenské súvislosti v danom urbánnom, či architektonickom prostredí. Umelci použili kostýmy mole šatovej, čo v priestoroch galérie, predtým textilnej továrne, otvára otázky o fungovaní umeleckých inštitúcií.

Milan Mikulášтик (1975) je umelec, kurátor, publicista a pedagóg, člen umeleckej skupiny Guma guar. Pracuje v rôznych médiách, pričom často využíva ready-made.

Ján Nálevka (1976) je konceptuálnym umelcom, ktorý pracuje v médiu kresby, videa, digitálnej fotografie a inštalácie. Jeho práce sú minimalistické a ironické, určené pre inteligentného diváka.

www.mikulastik.org

www.cargocollective.com/nalepa

JULIANA MRVOVÁ

Pre Julianu Mrvovú (1979) je cestovanie dôležitou inšpiráciou pre tvorbu. Všíma si najmä prírodu, rastliny, zvieratá a hmyz, a túto skúsenosť neskôr prenáša maľbou na plátno. Autorka sa zaoberala hmyzom a jeho rozšírením do nových oblastí, ako dôsledok a ukazovateľ klimatickej zmeny. Aj migrácia niektorých druhov modliviek patrí do tejto kategórie. Je to podivuhodný hmyz, ktorý umelkyňa spája s ideou ženskej emancipácie a materstva, ktoré nie je (len) idylickým obdobím, ale naopak vie byť extrémnou a mimoriadnou skúsenosťou.

V r. 1999 – 2005 študovala na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, kde v r. 2008 ukončila doktorandské štúdium. V r. 2007 získala ocenenie Maľba – Cena Nadácie VÚB. Zúčastnila sa umeleckých rezidencií a sympózií v Európe, Indii, Austrálii, Mexiku a USA. Venuje sa taktiež kurátorskej činnosti a prispieva do umeleckých periodík.

www.julianamrvova.com

MONIKA PASCOE MIKYŠKOVÁ

Pre Moniku Pascoe Mikyškovú (1983) je najdôležitejšou inšpiráciou príroda. Florálne motívy, kvety a semená, sa stávajú základom lyrických abstrahovaných kompozícií. Autorka je fascinovaná nočnými motýľmi, nachádza v nich viacero paralel na situácie v jej živote. Prezentované práce vytvorila v období keď spolupracovala s Evanjelickou spojenou školou internátnou v Červenici, ktorá sa venuje vzdelávaniu hluchoslepých detí.

Monika Pascoe Mikyšková študovala na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave pod vedením prof. Fischera, kde v r. 2014 ukončila doktorandské štúdium. V r. 2004

sa zúčastnila študijného pobytu v štúdiu Roxy Walsch na univerzite v New Castle Upon Tyne vo Veľkej Británii. Je laureátkou Ceny Oskára Čepana 2023, v r. 2020 obdržala štipendium Nadácie NOVUM, v r. 2015 získala cenu Collector Selection v súťaži Essl Art Award CEE a v r. 2007 získala 3. miesto v súťaži Maľba – Cena Nadácie VÚB.
www.monikamikyskova.com

EMIL SEDLÁK

Emil Sedlák (1938) vo svojich dielach vytvára imaginárny svet snových vízií, pričom inšpiráciu čerpá z gréckej mytológie, miestnych povestí a literárnych naratívov. Surrealistické poňatie výjavov vytvárajú zvláštnu atmosféru, ktorá odkazuje k archetypálnym významom pri hľadaní vyššieho morálneho princípu. V autorovej tvorbe sa často opakuje motív pavúka v rámci napojenia na psychologické, ale aj erotické konotácie.

V r. 1964 absolvoval štúdium na Vysoké škole výtvarných umení v Bratislave u prof. Petra Matejku a Vincenta Hložníka. Absolvoval študijné pobyty na Europa Haus vo Viedni a na Accademii di Belle Arti v Bologni v Taliansku. V r. 1992 – 2005 pôsobil ako docent na Katedre výtvarnej výchovy na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V r. 1975 za svoju tvorbu získal cenu Premio Acquisito – Giulio da Pietri.

JOZEF SUCHOŽA

Dielo Jozefa Suchožu (1978) sa vyznačujú inteligentným humorom, pričom poukazujú na závažné spoločenské témy. Venuje sa soche, environmentu, inštalácii a objektu v intermedialnom presahu. Využíva ready-made, ktorý ľubovoľne kombinuje, aby vytvoril nové vzťahy a navrstvil významové roviny. Často pracuje s konceptom site-specific, kde ritualizuje vzťah k priestoru. Vo svojich prácach odkazuje na individuálnu mytológiu s využitím archetypálnej pamäte. Diela *New Design of Boxers* sú vytvorené z apropiovanej ručnej útočnej zbrane. Jednoduchým spojením oproti sebe sa stráca pôvodná

„agresívna“ funkcia a významovo sa transformuje do „raritného exempláru“ (motýľa) s ponukou možnosti zmierenia.

V r. 1997 – 2003 študoval na Fakulte výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici, kde momentálne pôsobí ako vedúci Kontaktného ateliéru Katedry sochárstva. Vystavoval na Slovensku, v Českej republike, Maďarsku, Kanade, Taliansku a Slovinsku.

KRISTÝNA ŠPANIHELOVÁ (CZ)

Kristýna Španihelová (1982) sa vo svojej tvorbe venuje ikonológii, alchýmii, symbolike a naratívnej stránke materiálu v rámci jeho archetypálneho vnímania. Pracuje v médiu šperku, kde má téma hmyzu dlhú a bohatú históriu. V autorke vyvoláva hmyz ambivalentné emócie, je fascinovaná jeho tvarovou rozmanitosťou a farebnou pestrosťou, pričom sa zaujíma aj o jeho symbolickú a významovú rovinu. Svojou schopnosťou premeny a transformácie je hmyz obrazom prírodných cyklov a pripomína dôležité aspekty ľudskej existencie.

Kristýna Španihelová študovala na Vysoké škole výtvarných umení v Bratislave v ateliéri S+M+L_XL Kov a šperk, kde v r. 2011 ukončila doktorandské štúdium a v súčasnosti vedie prípravny kurz šperku. V r. 2013 bola finalistkou súťaže Talente v Mníchove s kolekciou šperkov *Hemocity*. V r. 2010 a 2013 bola finalistkou súťaže Bayerischer Kunstgewerbe-Verein v Mníchove a v r. 2015 finalistkou KORU 5 v Imatre, Fínsko.

**www.instagram.com/
kristyna_spanihelova_art**

PAULINA TARARA (PL)

Paulina Tarara (1990) prepája vedu a umenie, pričom ju zaujíma rozvoj a možnosti umelej inteligencie. Vo videoanimácii *Human Beeing* rozvíja tému kognitívnych schopností včiel, ktorým dáva individuálne charaktery. Práca vychádza z výskumu prof. Larsa Chittku, ktorý poukazuje na to, že včely majú rôzne osobnosti, dokážu rozpoznávať kvety a ľudské tváre, prejavovať základné emócie,

počítať, používať jednoduché nástroje, riešiť problémy a učiť sa pozorovaním iných.

Paulína Tarara študovala v r. 2014 – 2020 na Jan Matejko Academy of Fine Arts v Krakowe a v r. 2023 obhájila druhý magisterský titul v odbore kognitívnej vedy na Jagiellonian University v Krakowe, Poľsko. V r. 2019 absolvovala študijnú stáž na Royal Academy of Fine Arts v Antwerpách, Belgicko. Je členkou poľsko-belgickej performatívnej skupiny PinkTV Only Good News.

www.behance.net/polatar

JÁN TRIAŠKA (SK/RS)

Ján Triaška (1977) sa narodil v Novom Sade a žije v Bratislave. Prioritne pracuje v médiu maľby v rámci postmoderných tendencií a konceptuálnych presahov. Jedná sa o angažovaných maľbu, pre ktorú je typická kolážovitosť a citácie z dejín umenia. Autorova osobná skúsenosť s občianskou vojnou sa pretavuje do diel, ktoré poukazujú na závažné spoločensko-politické otázky a nebezpečenstvo extrémistického nacionalizmu. Sériá veľkorozmerných obrazov *Pozostatky* prepája prírodu s militantnými symbolmi. Krása motýľov kontrastuje s nebezpečenstvom zbraní, ktoré sú ťaživými relikviami našej civilizácie.

Ján Triaška študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave v ateliéri Jána Bergera. V súčasnosti vedie ateliér STARTUP na Katedre maľby Akadémie umení v Banskej Bystrici. Autor pravidelne vystavuje v regióne strednej Európy a Balkánu.

www.instagram.com/jan_triaska

PETER VALISKA-TIMEČKO

Petra Valisku-Timečka (1985) zaujíma fungovanie spoločnosti, sociálne pasce, do ktorých sa radi a často chytáme. Vtipne a ironicky poukazuje na rôzne spoločenské a existenciálne otázky ako zneužívanie moci, agresívne formy manipulácie ľudí, ale aj exploatujúca ľahostajnosť voči slabším. Pracuje v technike akčnej grafiky, zaujímajú ho grafické či vizuálne stopy, vrstvy a sedimenty. Objekty a inštalácia *Game over* tematizuje umenie

a život ako hru. Eticky otázne terče z mucholapiek, na ktoré sa lepia voľne poletujúce muchy, sú záznamom náhody, osudovosti a (ne)šťastia v širšom kontexte existencie a bytia.

Peter Valiska-Timečko ukončil v r. 2014 doktorandské štúdium na Akadémii umení v Banskej Bystrici, kde momentálne pôsobí ako odborný asistent. Je spoluzakladateľom galérie Koniareň – priestor pre súčasné umenie v Trebišove a spoluorganizuje projekt Slovak Art Days, prezentácie slovenského umenia v zahraničí.

MIRO TRUBAČ

Sochárske práce Mira Trubača (1986) vypovedajú o vzťahoch ako hlavnom aspekte sociálnej interakcie. Umelec čerpá inšpiráciu z osobných, či apropriovateľných spomienok, pričom si vytvára vlastnú ikonografiu. Dielo *Modrá krv* zo série *Svätokrádež* vychádza z modelácie vo virtuálnom priestore a následnej 3D tlače z materiálu reagujúceho na UV svetlo. Modrá figúra predstavuje spirituálnu nádobu, kedy symbol tela reprezentuje krehký obal uchovávací životodarnú tekutinu, krv. Stretnutie s komárom ako prenášačom závažných ochorení odkazuje na martýrstvo, krehkosť života, ale aj na našu adaptabilnosť v ére klimatických zmien.

Miroslav Trubač študoval v r. 2005 – 2011 na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, Katedra sochy, objektu, inštalácie, kde neskôr absolvoval doktorandské štúdium a v r. 2018 – 2021 pôsobil ako odborný asistent. Aktívne vystavuje doma i v zahraničí. Je reprezentovaný galériou A Pick Gallery v Turíne. **www.mirotrubac.net**

EDITA VOLOŠČUKOVÁ

Edita Vološčuková (1951) je intermediálnou umelkyňou, ktorú zaujíma vzťah medzi vedou a umením. Typická je pre ňu práca s nájdeným prírodným, technickým a iným materiálom, ktorý skladá do podivuhodných kompozícií odkazujúc na environmentálne problémy a (budúce) dejiny civilizácie. Objekty *Moduly* sú súčasťou širšieho projektu autorky, ktorý vychádzal z pozorovania pavúkov – koscov, ktorých si umelkyňa pestovala v kúte bytu. Autorke dané pavúky pripomínali vesmírne moduly z iného sveta; v určitom časovom období ich pravidelne fotila, „drezúrovala“ a obdivovala ich eleganciu.

V r. 1988 – 2016 pracovala ako odborná asistentka na Katedre výtvarnej výchovy a umenia na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. Je členkou Umeleckého združenia C+S so sídlom v Košiciach, členkou Slovenskej výtvarnej únie a držiteľkou Pochvalného uznania Galérie v Miškolci za medzinárodný projekt Trojhraničie.

BLAŽEJ BALÁŽ

Blažej Baláž (1958) works in the domains of political art, the criticism of institutions, (eco)activism and social engagement.

The act of creating images is not an end in itself; on the contrary, it is a logical conclusion from the artist's activist positions. Politics and ecology are closely intertwined, an idea which the artist has explored in a series of cycles which, despite their conceptual de-materialistic stance, evince a physical approach in the form of photography, diagrams and works on paper. The threats faced by insects, a crucial element of the natural world, is connected to the Capitalocene system and its apex predator – the politician.

Blažej Baláž studied at the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava between 1977 and 1983. He has participated in numerous international exhibitions and his work has been displayed in renowned institutions such as the Ludwig Museum in Budapest and the MUSA – Museum auf Abruf in Vienna. He is a Professor at the Faculty of Pedagogy in the University of Trnava.

www.bbalaz.sk

KATARÍNA BALÚNOVÁ

Katarína Balunová (1982) is an intermedia artist, curator and university lecturer. The main themes of her research are utopias and personal mythology, and she thus oscillates between the past and the future. Her video *Libellula* developed during the artist's stay in Italy and examines the relationship between the (foreign) word and the living (or otherwise) creatures which it represents. Word repetition is a method of memorizing, but the technique also becomes a mantra, an incantation of resurrection. The movement of the breeze and the artist's own breath bring the fragile shell of the dead dragonfly back to life.

Katarína Balunová completed her doctoral studies at the Academy of Arts in Banská Bystrica in 2019, and she now works as an assistant professor at the same institution. In 2022 she successfully completed her

postdoctoral research at the Academy of Fine Art in Prague in the Czech Republic. Since 2019 she has worked as a curator at the Gallery of Spiš Artists in Spišská Nová Ves, and she also collaborates with other galleries and cultural institutions in Slovakia and abroad. www.katarinabalunova.com

IGOR BENCA

Igor Benca (1958) works primarily in the medium of graphics in which he applies trans-media approaches and hybrid means of expression within a postmodern framework. His cycles of work have a broad scope; they are mutually open, and both visually and conceptually interlinked. Thematically, his work oscillates around the topics of mankind and its identity, relative values and the collapse of hierarchism in postmedia society. The presented works are a response to the bureaucracy which continues to insinuate its way into all aspects of human life. Beetles are an ironic-sarcastic depiction of office workers who gnaw their way through administrative texts such as accreditation standards or legal paragraphs.

Igor Benca is a member of Sdružení Hollar (CZ) and an Honorary Member of the Society of Scottish Artists (UK). He is head of the Graf(IQ)ka Studio at the Faculty of Fine Arts in the Academy of Arts in Banská Bystrica. His graphic works and prints have received several awards both in Slovakia and abroad.

ERIK BINDER

Erik Binder (1974 – 2023) was a unique figure in both the Slovak art scene and in the wider art world. In his work, he utilised neoconceptual strategies at the intersection points of a wide variety of media. He worked with a broad range of materials, recycling and upcycling them to create assemblages, installations and environments which testified to the banality of contemporary society. Humour and satire are characteristic aspects of works which, despite their almost childlike naivety and a sheer

creative joy, are deeply layered works of art which touch upon fundamental social issues. Erik Binder was a *Homo ludens* at the postapocalyptic party in which the act of play was crucial to creativity and life itself.

Erik Binder studied under Profs Róbert Jančovič and Daniel Fischer at the Academy of Fine Art and Design in Bratislava and under Doc. Vladimír Kokolia at the Academy of Fine Arts in Prague. Together with the art collective Camera Skura, he participated at the 50th Venice Biennale in 2003.

MILOŠ BOĎA

The work of Miloš Boďa (1953) explores the existential questions of life and death. The artist has long worked with the remains of dead insects which he finds both indoors and outdoors. The fragile bodies are cast in synthetic resin to form surprising elements of post-conceptual compositions. The use of these unconventional materials refers to the archaeological finds of prehistoric insects and allows the artist to work on multiple physical and mental levels. The synthetic resin acts as a transparent tomb, a mausoleum which suspends transience. Is this preservation a celebration of life or a morbid prolongation of death? Miloš Boďa's art is a *memento mori* in the Baroque sense of the term, albeit with an ironic contemporaneity that reflects upon our own age.

Miloš Boďa studied at the St Petersburg Academy of Arts in Russia between 1974 and 1980. His work has been exhibited at renowned institutions both in Slovakia and abroad. He has participated in international residencies in Switzerland, Austria, Holland and the USA.

MAREK BRINCKO

Marek Brincko (1981) primarily works with fused glass sculptures, seeking out solutions to the problematic relationships between space and volume through the use of light, either natural or artificial. His earlier work featured simple geometrical shapes which he arranged into complementary combi-

nations, but in his later work he has moved away from this approach in favour of biomorphic forms. His main inspiration is the shape and rhythm of the honeycomb, an element which he employs directly in his glass casting. The artist is also an active beekeeper, maintaining his family traditions in this activity.

Marek Brincko studied glassmaking under Doc. Juraj Gavula at the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava between 2000 and 2006. Since 2005 he has been attending the studio of Štěpán Pala in Bratislava. His work has been exhibited in Munich, Strasbourg (France), Beirut (Lebanon), London (UK) and others.

www.brincko.glass

LENKA CISÁROVÁ

The work of Lenka Cisárová (1984) reflects upon themes ranging from social affairs to psychology and the family. Her art is characterised by combinations of media, the use of visual illusions and installations, while her photography inclines toward contemporary "still lifes" in which she develops new meanings and accentuates a surrealist effect through arrangements of disparate objects and elements. The photographic cycle titled *Sorrowings* examines the phenomenon of life during a state of emergency, touching on the motifs of isolation and exclusion. The impersonality of the scene symbolizes the stereotypes and artificiality of our living spaces, contrasting them with the dynamism and liveliness of their residents.

Lenka Cisárová studied at the Department of Painting and Other Media at the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava. She was awarded the prestigious ESSL AWARD CEE in 2009 for her multimedia project *Tí milovaní* [The Loved Ones] in which she combined traditional painting with video projections.

www.lenkacisarova.com

ANDREA ČEPIŠŠÁKOVÁ

Andrea Čepiššáková (1973) is connected to nature both in body and in soul, seeking out spirituality in nature, far from the hustle and bustle of everyday life. Religious motifs are combined with cosmic-floral themes in which the body or its fragments form a crucial part of the composition. The cycle of life is an everchanging miracle in which we are a part of a wider system of happenings and phenomena. The artist has recently been working intensively with an extensive series of watercolours which serve as diary entries. At the same time, she is also working with paintings on found porcelain and ceramic items which possess both visual and nostalgic value.

Andrea Čepiššáková studied ceramics under doc. Ivica Langerová-Vidrová at the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava, at the University of Applied Arts in Vienna and in Mexico where she gained experience of different cultural traditions and working with material. Her work has been exhibited both in Slovakia and abroad.

www.instagram.com/andrea_cepissakova

JIŘÍ ČERNICKÝ (CZ)

Jiří Černický (1966) is known for his experimental and intermedia approaches to art. His work is socially and politically engaged, offering a critical commentary on the automatised functioning of society. The artist enjoys transgressing cultural taboos and conventional ways of thinking. His works are often suffused with a deliberate anti-aesthetic, built up from accumulations of multi-layered meanings and references. The presented video, titled *Butterflies*, is a witty and absurd metaphor for our consumerist approach to nature and natural resources.

Černický studied under Miloš Šejn and Jiří David at the Academy of Fine Arts in Prague from 1993 to 1997. He is a member of the rock band Finský Barok, and together with Petr Nikl he is a founding member of the Zoom art theatre. In 1996 he was

awarded the Soros Award and in 1998 he was the winner of the Jindřich Chalupecký Award. He was a finalist in the Alice Award in 2012. www.cernicky.com

ANDREJ DÚBRAVSKÝ

The natural environment has always had a prominent position in the work of Andrej Dúbravský (1987), but his decision to move from the capital to a small village has further strengthened this tendency, allowing him to focus on the tiny details and minor miracles that are ever-present in his surroundings. Insects frequently play a role in the artist's small or large-format canvases, where they attain a significance which is not only due to the magnified scale. In these works, the artist draws our attention to the often-overlooked existence of these creatures who live out, from our anthropocentric perspective, short and insignificant lives among the flowers and the blades of grass.

Andrej Dúbravský studied at the Department of Painting at the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava from 2008 to 2013. In 2011 and 2012 he was a winner of the Painting – The VUB Foundation award. His works are represented in many private collections and also in the collection of the Slovak National Gallery.

www.andrejdubravsky.sk

VLADO ELIÁŠ

Vlado Eliáš (1972) primarily focuses on photography, ranging from classic analogue works in small, medium or large formats to experimental approaches in the dark room or digitally edited photomontages. He sees exhibitions as an experimental-installation space which offer the opportunity to develop new interpretations. Photographic works become objects which are subject to the passage and ravages of time, striped of the installation-based pomposity of sophisticated systems. The artist's work is unified by its playful poetry and sharp wit. The site-specific installation titled *Zo života*

hmyzu [Pictures from the Insects' Life] is a variation on the updated motif of "memento mori" in which the artist reflects indirectly on contemporary society.

Vlado Eliáš studied photography at the School of Applied Arts in Košice from 1986 to 1990. From 1991 to 1993 he attended the Film and TV School of the Academy of Performing Arts in Prague. His work has been exhibited both in Slovakia and abroad.

www.vladoelias.sk

BOHDAN HOSTIŇÁK

Bohdan Hostiňák (1968) is a prominent painter from the middle generation of Slovak artists. His work is characterised by a detailed signature style which is based on academic tradition. His paintings resonate with a quality of timelessness, featuring a series of iconographic symbols and codes which reflect upon mythology and the history of civilisations. He is strongly influenced by ancient artists but also by the Christian message, the foundations of the European cultural heritage. The artist regularly depicts insects in his work, especially larvae, a subject which comments on the human situation and reflects the principles of being.

The work titled *Krok do prázdna* [A Step into the Void] is a symbolic expression of the existential state which constantly applies to us.

Bohdan Hostiňák studied under Rudolf Sikora at the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava between 1991 and 1997. His works feature in the collections of several state institutions in Slovakia, including the Slovak National Gallery, and in private collections.

KRISTÓF LÁZÁR (HU)

The work of Kristóf Lázár (1996) examines the influence of digital media on the lives of individuals. The metaverse offers a novel space in which our physical bodies can dissolve into an enticing illusion. We can willingly transform ourselves, identifying with our selected avatars which offer us a false sense of freedom. Paradoxically, this

separation of consciousness from the body generates an increased tension between them, evoking a feeling of helplessness and impotence. The real world is suddenly unbearably inflexible; it has become slow and boring. In the video animation *Anthill*, the artist transforms himself into an endless line of marching ants. The work probes the relationship between the avatar and the user, casting doubt upon and reevaluating the limits of the body and its self-awareness.

Kristóf Lázár studied painting at the Hungarian University of Fine Arts between 2015 and 2020. His work has featured in several exhibitions in Hungary and Germany. www.instagram.com/lzkrstf

MILAN MIKULÁŠTÍK (CZ) & JAN NÁLEVKA (CZ)

The artists first met while studying at the Faculty of Fine Arts at the Brno University of Technology, and since then they have occasionally collaborated on irreverent projects and largely spontaneous performances. In 1995 they established the MINA art duo, subscribing to the principle of collective authorship which transgresses the borders of individual creativity. The site-specific project titled *Škůdci* [Pests] develops the ideas of their earlier joint photo-performances in which the artists use their presence in urban or architectural environments to draw attention to wider socio-political contexts. The artists use cloth moth costumes in a gallery space in a former textile factory to provoke questions about the function of art institutions.

Milan Mikuláščík (1975) is an artist, curator, publicist and lecturer. He is a member of the Guma guar art collective. He works in various media, often using found objects.

Ján Nálevka (1976) is a conceptual artist who works in the media of drawing, video, digital photography and installation.

His works are minimalistic and ironic, and are intended for a more discerning audience.

www.mikulastik.org

www.cargocollective.com/nalepa

JULIANA MRVOVÁ

Travel is an important source of inspiration for the work of Juliana Mrvová (1979).

She observes nature, plants, animals and insects, drawing on these experiences in her subsequent canvas paintings. The artist is particularly interested in insects and their expansion into new areas as a consequence of climate change. The migration of certain species of praying mantis also falls into this category. The mantis is a fascinating insect which the artist associates with the ideas of female emancipation and motherhood, a period which while often considered as idyllic, can, on the contrary, be filled with extreme and remarkable experiences.

Juliana Mrvová studied at the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava between 1999 and 2005, completing her doctoral studies at the same institution in 2008. In 2007 she was awarded Painting – The VUB Foundation award. She has participated in art residencies and symposia in Europe, India, Australia, Mexico and the USA. She is also active as a curator and contributes to art periodicals.

www.julianamrvova.com

MONIKA PASCOE MIKYŠKOVÁ

The most important source of inspiration for Monika Pascoe Mikyšková (1983) is nature. Floral motifs of flowers and seeds serve as the basis for lyrical abstracted compositions. The artist is fascinated by moths, seeing many parallels between these creatures and the situations from her own life. The displayed work was created during her collaboration with the Evangelical United Boarding School for deaf and blind children in Červenica.

Monika Pascoe Mikyšková studied under Prof. Fischer at the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava, completing her doctoral studies at the same institution in 2014. In 2004 she participated in a study residency at the studio of Roxy Walsch at the University of Newcastle upon Tyne in the UK. She was a joint winner of the Oskár

Čepan Prize in 2023, and in 2020 she was awarded a scholarship by the NOVUM Foundation. In 2015 she won the Collector Selection Award at the Essl Art Award CEE, and in 2007 she was in third place at the Painting – The VUB Foundation award.
www.monikamikyskova.com

EMIL SEDLÁK

Emil Sedlák (1938) creates an imaginary world of dream visions with his work, drawing inspiration from Greek mythology, local legends and literary narratives. The surrealistic concept of scenes underlines the psychological meanings in the search for a higher moral principle. The motif of the spider is often repeated in the author's work in connection with psychological as well as erotic connotations.

In 1964 he graduated from the Academy of Fine Arts in Bratislava with Prof. Peter Matejka and Vincent Hložník. He completed study stays at the Europa Haus in Vienna and at the Accademia di Belle Arti in Bologna, Italy. From 1992 to 2005 he worked as an Associate Professor at the Department of Art Education at the Faculty of Education, Comenius University in Bratislava. In 1975 he won the Premio Acquisito – Giulio da Pietri for his work.

JOZEF SUCHOŽA

The works of Jozef Suchoža (1978) are characterised by a witty humour which he uses to draw attention to serious social issues. He focuses on sculpture, environment art, installations and objects which he intersects with intermedia approaches. He uses found objects which he combines freely to form new relationships and create different layers of meaning. He often works with the concept of site-specific art in which he ritualizes the relationship with the space. His work reflects upon personal mythology through the use of archetypal memory. The works titled *New Design of Boxers* are created from reappropriated knuckledusters. By simply connecting the weapons together,

they lose their original "aggressive" function and are meaningfully transformed into "rare specimens" of butterflies which offer the promise of reconciliation.

Jozef Suchoža studied at the Faculty of Fine Arts at the Academy of Arts in Banská Bystrica where he is now head of the Department of Sculpture. His work has been exhibited in Slovakia, the Czech Republic, Hungary, Canada, Italy and Slovenia.

KRISTÝNA ŠPANIHELOVÁ (CZ)

The work of Kristýna Španihelová (1982) touches upon iconography, alchemy, symbols and the narrative quality of materials within the framework of their archetypal perception. She works on the medium of jewellery, a field in which insects have a long and rich history. Insects evoke ambivalent emotions in the artist; she is fascinated both by their formal variety and rich colours but also by their symbolic and semantic dimensions. With their capacity for transformation and radical change, insects are a representation of natural cycles and bring to mind important aspects of human existence.

Španihelová studied at the S+M+L_XL Studio of Metalworking and Jewellery at the Academy of Fine Arts and Design in Bratislava; she completed her doctoral studies there in 2011 and now teaches preparatory courses in jewellery at the same institution. In 2013 she was a finalist at the Talent Award in Munich with her jewellery collection titled *Hemocity*. In 2010 and 2013, she was a finalist at the Bayerischer Kunstgewerbe-Verein competition in Munich, and in 2015 she was a finalist at KORU 5 in Imatra, Finland. www.instagram.com/kristyna_spanihelova_art

PAULINA TARARA (PL)

Paulina Tarara (1990) draws connections between science and art, and therefore she is greatly interested in the development and potential of artificial intelligence. In the video animation titled *Human Beeing* she develops the theme of the cognitive

capacities of bees, granting each bee an individual character. The work draws upon the research of Prof. Lars Chittka whose studies suggest that bees possess multiple personality types; he also believes that they can distinguish between different flowers and even human faces, expressing basic emotions. His work indicates that bees can count, they can use simple tools, they can solve problems and learn by observing others.

Paulina Tarara studied at the Jan Matejko Academy of Fine Arts in Krakow between 2014 and 2020, and in 2023 she obtained her second master's degree in cognitive science at the Jagiellonian University in Krakow. In 2019 she completed a study residency at the Royal Academy of Fine Arts in Antwerp, Belgium. She is also a member of the Polish-Belgian performance group PinkTV Only Good News.

www.behance.net/polatar

JÁN TRIAŠKA (SK/RS)

Ján Triaška (1977) was born in Novi Sad and now lives in Bratislava. He is primarily active in the medium of painting, working with postmodern aspects and conceptual intersections. His work is engaged painting which typically features collage and references from the history of art. The artist's personal experience with civil war is reshaped into works which draw attention to serious socio-political issues and the dangers of extreme nationalism. His series of large-format images titled *Pozostatky* [Remains] links nature and militaristic symbols. The beauty of the butterfly is contrasted with the danger of weapons which are an oppressive emblem of our civilization.

Ján Triaška studied under Ján Berger at the Academy of Fine Art and Design in Bratislava. He is currently head of the STARTUP studio at the Department of Painting at the Academy of Art in Banská Bystrica. The artist regularly exhibits his work throughout Central Europe and the Balkans.

www.instagram.com/jan_triaska

PETER VALISKA-TIMEČKO

Peter Valiska-Timečko (1985) is interested in the functioning of society and the social traps into which we often willingly fall. With wit and irony, he draws attention to various social and existential issues such as the abuse of power, aggressive forms of manipulating people and exploitative indifference towards the weak. He works in the technique of action graphics and is fascinated by graphical or visual traces, layers and sediments. The objects and installation titled *Game over* addresses the idea of art and life as a game. The ethically questionable targets made from flypaper onto which free-flying flies get stuck are a record of coincidence, fatalism and luck (both good and bad) in the wider context of existence and being.

Peter Valiska-Timečko completed his doctoral studies at the Academy of Arts in Banská Bystrica in 2014, and he currently works at the institution as an assistant professor. He is the cofounder of the Koniareň Gallery – A Space for Contemporary Art in Trebišov and is a co-organizer of the Slovak Art Days project which introduces international audiences to Slovak art.

MIRO TRUBAČ

The sculptural work of Miro Trubač (1986) presents relationships as the main aspect of social interaction. The artist draws inspiration from personal or vicarious memories which form their own iconography. The work titled *Modrá krv* [Blue Blood] from the *Svätokrádež* [Sacilege] series is created from the 3D printing of a virtual model in a material that reacts to UV light. The blue figure represents a spiritual vessel in which the symbol of the body emerges as a fragile container for the storage of that life-giving liquid, blood. The encounter with a mosquito, the carrier of serious illnesses, makes reference to martyrdom and the fragility of life but also to our adaptability in an era of climate change.

Miroslav Trubač studied sculpture, object and installation at the Academy of Fine Art and Design in Bratislava between 2005 and 2011. He later completed his doctoral studies at the same institution where he also worked as an assistant professor between 2018 and 2021. His work is actively exhibited both in Slovakia and abroad, and he is represented by the A Pick Gallery in Turin. www.mirotrubac.net

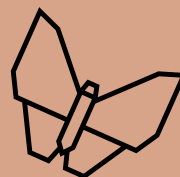
EDITA VOLOŠČUKOVÁ

Edita Vološčuková (1951) is an intermedia artist who is interested in the relationship between science and art. Her work typically features found materials, either natural, technical or from other sources, which she assembles into fascinating compositions reflecting upon environmental issues and the (future) history of civilisation.

The objects titled *Moduly* [Modules] are part of a larger project which emerged through the artist's observations of the species of spiders known as harvestmen which she kept in a corner of her apartment.

To the artist, the harvestmen resembled space modules from another planet; over a period of time she photographed them regularly, "dressing" them and admiring their elegance.

Edita Vološčuková worked as an assistant professor at the Department of Art Education and Fine Art at the Faculty of Arts of the University of Prešov from 1988 to 2016. She is a member of the C+S Art Collective based in Košice, a member of the Slovak Union of Visual Arts and a recipient of a Recognition Award of the Miskolc Gallery for the international project titled *Trojhrančie* [Tripoint].

**VÝSTAVA NA WEBE /
EXHIBITION ON THE WEB**

Aktéri výstavy na vernisáži v Galérii umelcov Spiša (zľava) /
Actors of the exhibition at the opening in the Gallery of Spiš Artists (from the left):
umelci / artists – Juliana Mrvová, Andrea Čepiššáková, Kristýna Španihelová, Vlado Eliáš,
riaditeľka galérie / Gallery director – Lucia Benická, umelci / artists – Peter Valiska-Timečko, Paulina Tarara,
kurátorka výstavy / exhibition curator – Katarína Balúnová, umelkyňa / artist – Edita Vološčuková,
produččná výstavy / exhibition producer – Lenka Kráľová

ANDREJ
DÚBRAVSKÝ

PAULINA
TARARA

KRISTÝNA
ŠPANIHELOVÁ

JULIANA
MRVOVÁ

EDITA
VOĽOŠČUKOVÁ

VLADO
ELIÁŠ

PETER
VALISKA-TIMEČKO

ANDREA
ČEPIŠŠÁKOVÁ

Tento projekt bol podporený z verejných zdrojov poskytnutých Fondom na podporu umenia.
Bedeker reprezentuje výlučne názor autora a fond nezodpovedá za jeho obsah. /
This project has been supported using public funds provided by Slovak Arts Council.
This bedeker reflects the views only of the author, and the Council cannot be held responsible
for the information contained therein.

u. fond
na podporu
umenia

Human Animal III. | Zmiz hmyz! / Buzz Off, Bug!

Bedeker k výstave / Exhibition bedeker

26. 7. 2023 – 5. 11. 2023, Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists

Autorka výstavy a bedekru / Author of exhibition and bedeker:

© Katarína Balúnová – Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists

Zodpovedná redaktorka / Editor in chief:

Lucia Benická – riaditeľka Galérie umelcov Spiša / director of Gallery of Spiš Artists

Texty / Texts:

© Katarína Balúnová, Lucia Benická, Paulina Tarara

Preklady / Translations:

© Gavin Cowper

Grafický dizajn / Graphic design:

© Ivana Babejová – Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists

Fotografie a reprodukcie / Photographs and reproductions:

© archív Galérie umelcov Spiša / archive of Gallery of Spiš Artists

– Ivan Fleischer, Peter Marci a archív autorov / and archives of the artists

Tlač / Printed by:

Marek Rázga, tlaclacnejsie.sk

Náklad / Copies:

270 ks / pcs

Vydavateľ / Published by:

Galéria umelcov Spiša, 2023

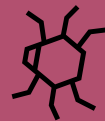
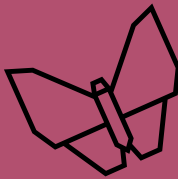
www.gus.sk

ISBN 978-80-89081-88-2

EAN 9788089081882

KSK KOŠICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

ISBN 978-80-89081-88-2

9 788089 081882